

ŽIDOV

Između staloženosti i pokreta

D. S., Zagreb, 10. decembra 1926.

Kad je pred neko vrijeme palestinska vlada iznijela pri-
 zvojeva gospodarenja u Palestini, sav se je svijet, a naro-
 cito cionistički začudio, što je u tom izvještaju iskazan suvi-
 šak od po prilici milijun funti. Odmah su se pojavili glasovi
 porčenja u cionističkim redovima, što vlada iskazuje suviše
 zemlji, gdje cionistička organizacija mora da se bori za naj-
 manja sredstva, da ih namakne. Kolonizacija sama iziskuje to-
 liko novčana sredstva sa strane ustanova, koje su zvane, da
 podupiru, da je upravo neprirodno, ako se zbog političkih
 taktičkih razloga pritiče blještavim sredstvima vješto sastav-
 nih proračuna. Moglo se očekivati, da će se politička vlast,
 koja upravlja zemljom poslužiti tim suviškom da investira
 u zemlji, koja trpi zbog nedostatka na materijalnim sred-
 stvima, kao što je danas Palestina. Međutim to još nije
 nijedilo. Britski ministar za kolonije Ormsby Gore poslužio
 je činjenicom o suvišku palestinskog državnog gospodar-
 stva, potkrijepivši time prijedlog vlade za zajam Palestini u
 visini od četiri i po milijuna funti, koji je konačno i prihvaćen.
 Taj suvišak poslužio je dakle vladi kao najjače sredstvo za si-
 gurnost i rentabilnost zajma.

S time u vezi dobro je, ako se posmotri stanje jevrejskoga
 gospodarstva u zemlji. Ono je zapravo odlučujuće u prosudji-
 manju palestinskih prilika, jer kroza nj, a napose cionističkom
 organizacijom pritiče zemlji novčana sredstva. Iako mala, kako
 sam se čini, ali srazmjerno spram ono malo novčanin snaga,
 koje su do pred djelatnost cion. organizacije u Palestini po-
 kojale, odlučujuća za razvoj jevrejske kolonizacije a i zemlje
 opće.

U protimbi s dosadašnjim sistemom kolonizacije, te nje-
 nom administracijom, politički oponenti današnjega cionistič-
 koga vodstva zahtijevaju, da se sve kolonizacione stanice u
 zemlji stave na zdrave temelje rentabilnosti. Neupućenom bi
 taj zahtjev mogao da pruži sliku, kao da je današnje cionistič-
 ko vodstvo išlo zaista za tim, da rasipava narodni novac. Za-
 pravo se optužbe dižu utoliko protiv današnjega vodstva, ko-
 liko je ono zaštitnikom radničkih nastojanja u zemlji. Socija-
 listički privjesak eksperimenata, koji se iskušavaju u naseobe-
 nam formacijama kao što su gdud, velika i mala kvuca, te
 mošav, služi protivnicima današnjega sistema za oružje i dokaz,
 da su radnička nastojanja, pod protektoratom cionističke or-
 ganizacije, u Palestini zatajila. Ti da su kolonizacioni poku-
 šaji od reda nerentabilni, jer uslove rentabilnosti onemogućuju
 socijalni eksperimenti u tim naseobinama.

Krivo je da se predbaci današnjem vodstvu, odnosno
 socijalističkoj Palestini, koja je navodno od toga vodstva pro-
 težovana, nehaj i nesposobnost, da se koja zajednica u gospo-
 darskom smislu osnaži i osloni na vlastitu snagu. Problem na-
 seljenja gospodarstvu nenaviklih ljudi na za obradivanje ne-
 navikliu zemlju toliko je golem i težak, da se ne može jednim
 zamahom da riješi. Imade stanovište, koje zahtijeva, da se
 nasele samo stručnjaci na zemlji. Kad bi se to stanovište pri-
 njeno za čitavo kolonizaciono djelo, mi bismo uskoro došli
 do zaključka, da Palestina s cion. pokretom nema ništa za-
 jedničkoga, nego da su problemi naseljenja samo problemi
 Palestine kao takove, a ne dijaspore, o kojoj je ta Palestina
 visna za sada barem, ali i dijaspore, koja od te Palestine
 čekuje riješenje jevrejskoga pitanja. Dok u Palestini svaki,
 koji se naseljuje teži za vlastitim staloženjem i ekonomskim
 bezbjedjenjem svoje zajednice (u tome nema sigurno razlike
 između socijalističkih radnika i kapitalistički orijentiranih
 radjanskih slojeva), dotle se u dijaspori teži za oživljavanjem
 produblivanjem cionističkoga pokreta, za njegovim oduhov-
 lenjem, za pokretanjem i u stanovitom smislu duševnim uzne-
 renjem letargičkih snaga u Jevrejstvu. Taj dakle pokret ne
 može da stavi u gibanje mase jevrejskoga naroda problemima
 kao što su rentabilnost naseobina u Palestini, jer su to pod
 drugim vidom stvari isključivo palestinske, za koje su odgovor-
 ne institucije cion. organizacije. Pokret kao takav zahtijeva
 velike ideje, pa i onda, ako su nabačene krilaticama. Nitko si
 ne može da predstavi, da bi se moglo mladoga čovjeka, pu-
 nog idealističkog nastojanja privesti tome, da ostavi
 svoje zvanje i srazmjerni komoditet galute, pa da ode
 kao haluc u Palestinu, kad bi se pokušalo s problemima ren-
 tabilnosti da upliviše na nj. Gospodarska odgoja već u
 galutu svakako je od potrebe. Šinokogrudnost, pa bila ona so-
 cijalistička ili uperena zajedinstvu u radnoj komuni, kao što
 je gdud, ne može da isključuje smisao za red i štedljivost. Ako
 se u lične svrhe, a ono u korist zajedničke štedljivosti i reda.
 Ali odlučujuća misao, koja je u stanju da pokrene čovjeka i
 jevrejske ljude iz letargičnoga stanja, u kojem životare u ga-
 luti, mora da obuhvati sve pojave novoga života. Za taj
 novi život, za uzvišeni cilj preporoda jevrejskoga čovjeka i
 naroda u Palestini treba vjere, koja će oduševiti. Ta je vjera
 dublja od časovitih problema, koji nastaju u Palestini sticajem
 prilika. Danas je to problem rentabilnosti, sutra će to možda u
 većoj mjeni da bude problem narodne štednje itd. itd. U tome
 je protivština. Cionistički pokret osvaja srca u galuti, da spre-
 ni predane pregoace ideje za tešku palestinsku svagdašnjicu.
 Palestina teži za staloženjem, kao da joj je neprijatan pritek
 novonadostih, neiskusnih i u palestinske prilike neupućenih je-
 vrejskih elemenata.

Vrijeme je, da se prosudi stvar sa stanovišta cion. po-
 kreta. Na oko protivna nastojanja pokreta i palestinske zbilje

Odobren zajam palestinske vlade

Engleska politika u Palestini držat će se i nadalje Balfourove deklaracije.

Weizmann u Americi — Keren Hajesod u oktobru — Reagovanje Židova na prilike u Rumunjskoj

LONDON, 2. XII. (JTA) Danas se parlament bavio prijedlogom javnoga zajma palestinske vlade uz jamstvo Vel. Britanije, a u visini od 4 i pol milijuna funti. Prijedlog je prihvaćen.

Državni podsekretar za kolonije, Mr. Ormsby Gore, koji je zagovarao prijedlog pred parlamentom, izjavio je tom prilikom, da se britska politika u Palestini ne će promijeniti. Vlada će i nadalje kao i do sada ostati kod Balfourove deklaracije.

PREDSJEDNIK WEIZMANN U AMERICI.

Stanje pokreta — Arapi — Proširenje Jewish Agency

Prigodom svečanosti, koja je u počast dra Weizmanna priređena 8. novembra u njujorškom Mekka-hramu, održao je predsjednik Weizmann govor o stanju cionističkoga pokreta. On je naglasio, da je posljednjih godina Egzekutiva nastojala da javno mišljenje u Engleskoj i drugdje uvjeri, da se Palestina može izgraditi židovskim rukama. Kao posljedicu toga nastojanja danas možemo posvuda ustanoviti preokret javnog mišljenja u našu korist. Zatim je prof. Weizmann govorio o arapskom pitanju. »Arapsko pitanje postoji još i danas, ali mnogo je izgubilo na žestini i oštini. Danas su naši odnosi prema narodima u Palestini i oko nje takovi, da ćemo u dogledno vrijeme moći uspostaviti tijesnu saradnju između naših arapskog naroda, ako budemo istom energijom i u istom duhu svoj rad provodili u buduće kao dosad. Sloga s Arapima je bitni preduslov za zdrav temelj židovske narodne domaje. Taj duh, što provetava naše odnose prema Arapima daje našoj kolonizaciji neko naročito obilježje. Mnogi su narodi već kolonizovali zemlje, ali u većini je slučajeva kolonizacija provedena materijalnom silom i potiskivanjem slabije rase. Za nas je izvorom ponosa i zadovoljstva upravo činjenica, da se možda prvi put u svjetskoj povijesti kolonizacija jedne zemlje provodi u miru.

Možda u toj okolnosti leži tajna simpatije, koju nam mnogi krugovi iskazuju. Mir i miroljubivost, to su naše glavno oruđe. Ne napredujemo topovima i voškama, već lopatom i čekićem. Time smo ujedno ostali vjerni svetlim tradicijama o miru, koje su bitno obilježje židovskog života.

U Bostonu na konferenciji United Palestine Appeal izjavio je dr. Weizmann o pitanju »Jewish Agency« slijedeće: »Ne bojim se, da će cionistička načela biti napuštena. Na putu se uzdižu zapreke, ali ne opasnosti. Ne očekujem, da će necionisti odmah pridonijeti miraz! Ali već njihov pristup u Agency, koja treba da sudjeluje na realizaciji židovske narodne domaje, znači prihvata programa palestinske obnove, koji predviđa pojačano useljivanje Židova u zemlju i opsežniju židovsku kolonizaciju u njoj.« (Ziko)

MIGRACIJA U PALESTINI U OKTOBRU.

Jerusolim, 6. decembra. (JTA). Prema službenom izvještaju uselilo se u oktobru 641 ljudi, od toga 598 Jevreja. U tom mjesecu ima 1302 iseljentka, od toga 1061 Jevreja.

mora da se svedu na jednu osnovicu. Problem je težak i golem, kako nas o tome osvjedočavaju prilike, koje su nastale iza sloma četvrte alije. Krivo je ako se kod rasudjivanja ovoga pitanja, koje je u prvome redu cionističko svali neuspjeh na kolonizacionu nesposobnost jevrejskog življa u zemlji. Kad ne bi bilo cionističkoga pokreta, već samo zemlje, koja lebdi negdje u svemiru, kao neka izolovana zajednica, onda bi se moglo da postupa po prijedlozima stručnjaka kao što su: Oppenheimer, Dyk i dr. Ali s razloga, jer je kolonizacioni problem Palestine problem cionističkoga pokreta, njegovoga ojačanja svagdje, gdje Jevreji žive, mora da se dopusti, da je u pitanju u prvome redu pokret, a onda tek gospodarska osnovica izgradnje Palestine. To naravski ne znači, da se Palestina imade namjerice da naseljuje pod krivim gospodarskim pretpostavkama, ali znači, da se kod izgradnje Palestine ne smije da smetne s uma zamašitost svih kulturnih i socijalnih pitanja, koja prema težnjama pokreta moraju u dogledno vrijeme da nadju svoje rješenje u novoj Palestini.

Značajna je pojava za sadašnje stanje u cion. pokretu nastup cionista revizionista, odnosno njihovoga vodje Žabotinskoga, koji kao da crpu hranu iz nezadovoljstva, koje je nastalo u ovoj dilemi između palestinskih potreba i pokretnih snaga cionističkoga pokreta uopće. Snagom svoje jake ličnosti umio je Žabotinski, prividno logičnim svojim izvodima da okuplja oko sebe nezadovoljnike, te protivnike sadašnjega sistema u organizaciji. I za čudo, Jevreji, koji su toliko osjećajni kod prosudjivanja šovenstva drugih naroda, kao da su zaslijepljeni

PRIMICI KEREN HAJESODA U OKTOBRU — DVOSTRUKI PREMA OKTOBRU PROŠLE GODINE.

Jerusolim, 5. XII. (JTA) Glavni biro Keren Hajesoda primio je u oktobru 1926. ukupno Lst. 67.445, svotu, koja je u analima KH do sada samo jedamput prekoračena. Uprava KH k tomu primjećuje:

Ovaj nas rezultat prvi mjesec nakon preseljenja glavnog biro-a u Jerusolim vrlo zadovoljuje. Budžetom KH predviđeno djelo izgradnje moći će da postane činjenicom samo onda, ako će u idućim mjesecima unići najmanje isto takovi iznosi, a tad će se moći da nadje i put, da dodamo, prebrodivši sadašnju gospodarsku krizu, do normalnih prilika.

Primici u oktobru su dvostruko tako visoki kao oni od oktobra prošle godine, koji su tada iznosili Lst. 31.678. Postignuti rezultati imaju se pripisati u prvome redu velikodušnom daru gosp. Bernarda Baron u visini od 25.000 funti, a zatim akciji, koja se bila provela gotovo u svim evropskim zemljama.

Engleska doznačila je — osim spomenutih već Lst. 25.000 — daljnih Lst. 2035, koji proističu poglavito iz gore spomenute akcije. Lst. 25.035 iz Sjedinjenih Država ima da se pripisu poglavito United Palestine Appeal posljednje godine, budući da je ovogodišnja akcija započela tek posljednjih dana oktobra. Južna je Afrika doznačila Lst. 5000, iznos, koji je stalno figurirao u iskazima KH u posljednjim mjesecima. Lst. 2084 iz Njemačke pokazuju na dobar početak kampanje gosp. Sokolova. Kanada i Rumunjska dale su obje preko Lst. 1000. Ovogodišnja je kampanja za KH u gotovo svim zemljama započela tek u novembru, tako te se primici za mjesec oktobar imaju priracunati još darovima prošle godine.

Ukupni primici Keren Hajesoda do 31. oktobra 1926. iznose Lst. 2.634.645.

SENATOR ZIRELSOHN POLOŽIO MANDAT U RUMUNJSKOM SENATU.

Bukarešt, 1. decembra. Zbog umorstva židovskog studenta Falika u Černovicama podnio je bukareštanski nadrabim, Zilersohn energičnu interpelaciju u senatu. Tom je prilikom žigosao antisemitske orgije i pozvao vladu, da već jednom stane na put teroru zavedenih studenata. Govor uglednog starca rabina, popratili su Kuzisti silnom galamom. Kako je zatim senat zaključio, da se govor senatora Zilersohna nema uvrstiti u službene novine, a da predsjednik senata nije ništa poduzeo protiv ove odluke, to je senator Zirelsohn povukao konzekvence i položio mandat ne želeći i nadalje sjediti u korporaciji, koja odobrava nezakonitosti. (JTA).

POSŁANIK VIŠLICKI VRAĆA RUMUNJSKOM KRALJU ORDEN.

Varšava, 6. decembra. (JTA). U znak solidarnosti s nesretnim rumunjskim Židovima, agudistički poslanik u seimu Višlicki povratio je rumunjskom kralju visoki orden, što ga je dobio prilikom šednog posjeta pojskih parlamentaraca u Bukureštu.

DRŽAVNA SUBVENCIJA ŽIDOVSKIM STRUČNIM ŠKOLAMA U POLJSKOJ.

Varšava 1. decembra. (JTA). Na temelju spomenice, što ju je podnio M. Kerner, poljsko židovsko senator poljskom ministarstvu prosvjete, primio je isti posljednjih dana službenu odluku, prema kojoj je pitanje subvencije židovskih stručnih škola riješeno pozitivno.

Žabotinskom demagogijom, koja je dbronamjerna, o tome smo uvjereni, ali koja objektivno ne znači u svom konačnom efektu drugo, nego zahtjev, da se Arapima Palestine onemoguću samostalni nacionalni i gospodarski život, da se uzvišenu ideju idealističkoga nacionalizma jevrejskoga naroda, kako je bar dosele bio proglašivan, »normalizuje« na obični nacionalizam u evropskom smislu, da se iz nacionalne ideje u cionizmu iskonstruiše jevrejsku državnu ideju na štetu Arapa u Palestini. Nema razloga, da pokročimo izgaženim stazama evropskih šovenca. Činjenica, da jevrejski nacionalizam sadržaje, kako je označen cionističkim pokretom u sebi kulturno i socijalno rješenje za mnoge od onih, koji su za tim rješenjem težili, da je daleko od toga, da nanese nekome nepravdu, koju je jevr. narod iskusio na sebi u dužoj dijaspori, razlogom je, da odbijamo Žabotinskovu tezu netrpeljivosti spram arapskoga naroda, da otklanjamo za cionistički pokret kao cjelinu isključivo gospodarske momente, koje odlučuju izgradnjom Palestine, ali ne širenjem i jačanjem pokreta.

Da naglasimo: nitko u Palestini ne može svijesno da se suprotstavi težnji za gospodarskim ozdravljenjem postojećih već naseobina, i protiv toga, da se kod gradnje novih, poučeni iskustvom, služimo svim mjerama gospodarske sigurnosti. Pokret kao takav mora da vodi računa i kod izgradnje Palestine o socijalnim i kulturnim težnjama Jevrejstva, a koje je cionistički pokret do sada snažno i iznosio. Prema tome treba da bude određen sveukupni rad u budućnosti.

Engleski Magazin Zagreb

Strossmayerova ul. 10

Beograd

Vuka Karadžića 18

Prvorazredna modna kuća za gospodu.
Vlastiti krojački atelier za odijela
i rublje po mjeri.

Žabotinskijeva misao o političkoj ofenzivi cionizma

Berlin, 29. XI. (JTA). Predavanje vodje cionista-revizionista Vladimira Žabotinskoga o temi: »Što se u Palestini učini«, koje je bilo objavljeno za 22. novembra, moralo se uslied zapriječenosti predavača odgoditi, te je bilo održano tek u nedjelju. I ako se vrijeme više nije moglo objaviti, prisustvovalo je predavanju mnogobrojno općinstvo. Sa oduševljenjem i živahnosću, neobičnom i kod Žabotinskoga, zalagao se za svoju ideju političke ofenzive. Ne štedeći, kritikovao je upravu Palestine i razvio u to minimalni pozitivni program revizionizma.

Sadnja gospodarska kriza u Palestini ne smije se proučavati bez mjere. Veliki je uspjeh već postignut: 120 cvatućih naselja, 500 tvornica sa po prilici 6000 radnika te uloženi kapital od 7—8 milijuna funti. Kriza nije katastrofalna pojava, ali s druge strane nije ni slučajna ili prolazna, već se temelji na promašenoj politici. Ako se do danas od 100.000 useljenika koji su došli iz okupacije, moglo posvetiti zemljoradnji samo 12.000, tada je to znak nedostatne političke spremnosti, jer se ne može kolonizovati, a da se ne ustroji »država u vlast, koja će kolonizovati«, čija će administracija biti određena za promicanje kolonizacije, te koja će se unapred skrbiti za useljenike — koloniste. Sav smisao cionista leži u stvaranju židovske većine, jer će inače da oštane židovsko naselje u Palestini i getom u drugom obliku, a geta imademo dovoljan broj. U Palestini živi okruglo 700.000 Arapa, a ni 200.000 Židova. Naravan porast arapskog elementa vrlo napreduje uslijed poboljšanja arapskih pozicija. Politika cionizma mora da je upravljena na to, da židovski majoritet bude činjenicom već nakon jedne generacije. Bez toga je uzaludno sve naprezanje, sva energija i sav talenat. Za svaku kolonizaciju u velikom opsegu potrebna je državna vlast i državna reforma, Tome se nasuprot može ustanoviti kod uprave pomanjkanje dobre volje i bezglavost. Krivci današnje krize nijesu Židovi; nasuprot djelo je Židova nešto vanredno. Ali uzaludne su sve žrtve, ne bude li sva volja države koncentrisana na ideju kolonizacije. Nijesu Židovi odgovorni za krizu, već »Maslinovo brdo« sjedište palestinske vlade. Žabotinski naveo je primjere kako se nastojanje židovske industrije u Zemlji priječi na sve strane uslijed meshvaćanja i zle volje upravnih vlasti. Razdiobu i upotrebu zemlja palestinske vlade od 4 i po milijuna funti nazvao je besmislenom. Kritikovao je metode uprave u pojedinostima, te je naveo, da n. pr. u kotaru Ramle, gdje Židovi sačinjavaju po prilici polovinu pučanstva, nema nijednoga židovskoga činovnika. U kotaru Jafa, gdje Židovi sačinjavaju preko polovine pučanstva, nema među višim činovništvom niti jednoga Židova, a među nižim sačinjavaju Židovi 6 po sto. Odgaja se nova arapska omladina sa sopstvenim nacionalističkim idealima; nju odgajaju mladi arapski učitelji u 200 vladinih škola; iduća će generacija felaha biti drugačija nego sadanja. Ne bude li do onda židovske većine, bit će sve nastojanje uzaludno. U Palestini nema više vlasti zaštitnice. Prilike za kupnju zemljišta su za židovsku kolonizaciju najnepovoljnije. Zakon o neutralizaciji i metode, kojima se ovaj provadja, ne mogu se dosta oštro da kritikuju. Zato židovsko pučanstvo niti ne misli o tom, da bi se naturalizovalo. To je tihi plebiscit židovskoga naroda. Nema kolonizacije bez vodstva i zaštite političke vlasti.

Nakon kratke stanke razvio je Žabotinski minimalni program cionista-revizionista, za koji je rekao, da je i on tek pomoć u nuždi, dok misao vodilja mora da bude: osvajanje politike. Ovim će se programom baviti kongres cionista-revizionista, koji će se sastati koncem decembra u Parizu. Program predviđa: 1. Intenziviranje palestinskog gospodarstva, jer imademo malo zemlje. 2. Natapanja zemljišta, da se tako stvori nova dobra zemlja. Racionalno natapanje učiniće, te će zemlja biti 10 puta sposobnija za obradivanje; djelatnost Narodnog Fonda morat će se u tom smjeru proširiti. 3. Stvaranje proširenog sistema industrijskoga kredita. 4. Finansiranje izgradnje mobilizacijom sredstava dijaspore. Osobita vrijednost treba da se položi na dvije banke. 5. Ideja »Tocereta Haare« treba da se izgradi na način, da se Židovi obavežu na kupovanje proizvoda izradjenih u Palestini. 6. Da se iskoristi Herzlova ideja o stvaranju židovskih osiguravajućih društava, kojih će kapital biti uložena u Palestini. 7. Da se provede zemljišna reforma stvaranjem državne zemljišne rezerve za novu kolonizaciju, eksproprijacijom zemljišta, koja su kroz tri godine bila neobrađena.

Žabotinski razložio je putove političke ofenzive, te je izrazio svoje uvjerenje, da ideja čudorednosti i pravednosti osvaja svijet. Mnijenje, da svi »Goji« mrze Židove, te da ne će nikada ništa za Židove učiniti, izraslo je iz prilivosti geta. Narodni su stvorili ovaj svijet, materijalni i čudoredni. A čudoredni ne u zadnjem redu. Ako je pravednost i moral uz nas, tad će i da nam uspije, da uvrjemo britanski i ostale narode te Ligu Naroda o našem pravu. Ne sili se svijet danas sa šakom, već sa savjesti. Židovski narod ne će bezuspješno da apelira na narode svijeta.

Žabotinski je zaključio: Krivnja zbog lošega uspjeha baca se dijelom na židovski narod, dijelom na Zemlju a dijelom na Englesku. Sve je to krivo. Narod je dobar, zemlja je dobra, i Engleska je dobra; loše je vodstvo a to se daje promijeniti.

New-York, 30. XI. (JTA). Kampanjom od pet milijuna dolara za židovske dobrotvorne institucije, koja je započeta prije nekog vremena, postignut je do sada iznos od preko tri milijuna dolara.

VLADIMIR ŽABOTINSKI O ŽIDOVSKOJ DRZAVI.

Berlin, 6. decembra. (JTA). U Berlinu govorio je jučer predsjednik stranke cionista revizionista V. Žabotinski o »Judenstaatu«. Negovi izvodi su otprilike ovi: Svi naši veliki ekonomski naponi moraju konačno da ostanu beskorisni, ako ne budemo vazda iznova postavljali stare političke opstulate cionizma iz vremena Herzlova. Potrebno je nasuprot naravnom porastu arapskoga pučanstva provesti takovu imigraciju, koja će nam u jednoj generaciji osigurati većinu u zemlji. Danas se taj zahtjev već napustio s motivacijom, da se glasovi ne broje, nego važu. No iskustvo nas uči, da se glasovi uvijek i vazda samo broje. Većina odlučuje. Nijemci su u Letoniji i Estoniji, Grči u Anatoiji i Carigradu stvorili vanredno mnogo kulturnih tekovina. Napokon ipak nijesu stekli stalne pozicije i premoćni domaći element opet je zemlji dao žig svoje vlastite kulture. Tako će biti i s nama u Palestini. Ne može n nepolitički kulturni cionizam da se ostvari bez židovske većine. Mnogo se govori danas o binacionalnoj državi. Osobito »Jüdische Rundschau« služi se ovom parolom. Ni n revizionisti ne protivimo se samostalnosti i kulturnoj autonomiji drugih jezičnih jedinica palestinskog pučanstva. No mi tražimo židovsku većinu u zemlji, stari cilj Herzlovo »Judenstaata«. Cionistički kongres, koji je prije bio suveren, završuje Žabotinski, odrekao se toga sam na posljednjem kongresu Herzlov politički cionizam je mrtav. Mi ćemo da ga opet oživimo i da ostvarimo staru, čistu ideju židovske države.

Palestina u ogledalu kritike

Kategorije kritičara — Osuda radikalizma Žabotinskog

Na velikom javnom zboru u Berlinu govorio je 2. XII. predsjednik Cijon. Saveza Njemačke, Kurt Blumenfeld, o svim niansama kritike, kojoj je predmetom cionizam i njegov rad u Palestini. Među kritičarima imade također inofornjih lica, krynih neprijatelja novog židovstva, kojima nije stalo do istine, već do širenja tendencioznih glasina. Ovi su kritičari sav židovski obnovni rad osudili i ocrnili i doskora nisu imali više što da kažu. Ali postoji još jedna ozbiljna, poštena kritika, koja objektivno prikazuje svjetle i tamne strane stanja u Palestini. Tu kritiku moramo uvažiti. Samo valja napomenuti, da u Palestini nije ništa »svršeno« ili »gotovo«, već je sve u razvitku, sve se mijenja od dana u dan. Zato i jesu najbolji kritičari oni, koji su suzdržljivi u svom sudu. Među takve ubrajamo iz posljednjeg vremena: prof. Mead-a, uglednoga agrikulturnog stručnjaka iz Koloradije, koji je ustanovio, da je Palestina zemlja sposobna za kolonizaciju; Feliksa Pinnera, berlinskog uvaženog ekonomista, koji izriče svoje poštovanje novim oblicima gospodarstva u Palestini; generala von Schoenaicha, koji u zadržnom naseljivanju vidi ostvarenje istinske demokracije; prof. Franza Oppenheimera, odličnog sociologa, koji uza svu kritiku, priznaje djelo obnove i snažno ga podupire. Takve si kritičare želimo i za budućnost.

Što se tiče kritičara iz redova cion. pokreta, naročito Žabotinskog i ostalih revizionista, ističe Kurt Blumenfeld, da je pogrešno, ako se propaganda pokrka s politikom. Ako se neprestano traži »Židovska država«, treba naglasiti, da je i Herzl odustao od tog zahtjeva uvjeren, da sticanje »javno-pravno osiguranje domaje« dostaje za početak. U pogledu zahtjeva, da se provede većina u Palestini upozoruje govornik, da to svaki Židov želi, ali zasada treba zahtijevati jamstva za ravnopravnost i obezbjeđenje mirnog rada. Žabotinski optužuje Cionističku Egzekutivu za sve današnje nedaće i traži lihek protiv toga izvan židovstva, u visokoj politici. Egzekutiva, naprotiv, pozivlje židovstvo da svojom poštivnošću privede djelo kraju. Sudbina se Palestine ne će odlučiti argumentacijom, već djelima. Ne treba na sva usta govoriti o političkim ciljevima, već valja osvajati pozicije u zemlji, a ostalo je stvar budućnosti. Treba provoditi stalan rad, a ne gubiti vrijeme raspredanjem ekonomskih nemogućnosti. Treba jačati židovsku samosvijest i vjeru u vlastitu snagu, a ne stvarati nezadovoljstvo i iluzije. U Zemlji ne smijemo dolaziti kao osvajači, već kao miroljubivi kulturni radnici. Između želja i cilja, volje i mogućnosti treba uspostaviti zgodan razmjer. Svijet ne možemo pridobiti velikim zahtjevima, već samo djelima rada i reda.

ZAHTEJEVI ZA REFORMU KOLONIZACIONOG RADA.

Na konferenciji newyorških cionista rekao je vodja američkih cionista, Lipsky, sljedeće: »Mi veoma cijenimo predanost radnika za Palestinu; znamo da rade i gladuju, ali ne ćemo da se zemlja izgradi gradju. Život radnika nam je za to preskupocen. Mi smo obvezani, da uvedemo nove metode prema novim pogledima, što smo ih naučili od života. Hoćemo da ubrzamo izgradnju.«

K tomu primjećuje H. I. u »Haarecu« od 23. XI. Nema nas mnogo, koji bismo imali da kažemo nešto protiv ovih riječi. Nako među nama ne će da tvrdi, da je kod nas sve u redu, te da nema mjesta novim metodama. Težak život, što ga mora da provodi naša mlada generacija, koja radi za sve nas. I radnici bi se sami odrekli gladovanja, a cionistička egzekutiva ne poriče, da je naučila iz svojih pogriješaka nešto. Ostaje ali pitanje, koji je po mnijenju američkih cionista najlakši i najbrži put do izgradnje Palestine »bez gladovanja«? Koju metodu predlažu američki cionisti? Zašto ne daju praktični program, koji bi s jedne strane omogućio najjednom naseljenu tisuću obitelji, a s druge strane zajamčio podesnije, i prikladnije uvjete?

Predlozi za suzbijanje neuposlenosti u Erecu.

20. novembra održana je u Jerusolimu zajednička sjednica Cijon. palest. egzekutive i Histadruta, na kojoj je potonja predložila osnovu za suzbijanje neuposlenosti u zemlji za razdoblje od 6—10 mjeseci. Ovo su predlozi Histadruta:

1. Provedba gradjevni i irigacionih radova u zemljoradničkim naseobinama, pripomoć naseljenicima za pripremanje zemljišta, uvrštenje starijih zemljoradnika u postojeće farme i smještenje novajlija. Potrebna svota iznosila bi 105.000 LE a s njome bi se moglo naći uposlenja za 2000 radnika kroz 10 mjeseci.

2. Radovi oko isušivanja i natapanja u Emeku Jisraelu, koje neka izvodi Keren Kajemet. U tu je svrhu potrebno LE 30.000. Time bi 400 radnika našlo uposlenja kroz 10 mjeseci.

3. Pomoć u obliku zajmova za provedbu javnih radova kao što su gradnje cesta i kanala u Tel-Avivu, Jerusolimu i Haifi. Zato je potrebna svota od 57000LE. Kod ovih bi radova 3000 radnika bilo uposleno kroz 8 mjeseci.

4. Promicanje gradjevne djelatnosti u Hajfi, Jerusolimu i Tel-Avivu. Podjeljivanjem hipotekarnih kredita u visini od 60.000 LE mogli bi se izvesti razni objekti, pri čemu bi 1500 radnika gradjevne struke našlo posla kroz 6 do 8 mjeseci.

Osnova za suzbijanje neuposlenosti obuhvata mogućnosti zaposlenja za ukupno 7000 radnika. Potrebite iznose treba da namaknu Egzekutiva cion. organizacije, Keren Hajesod, Keren Kajemet i Hipotekarne banke. Odluka Cijon. Egzekutive, koja sada proučava navedene predloge, još nije pala.

OPTANTIMA ZA PALESTINSKO DRŽAVLJANSTVO PRI PADA IZBORNO PRAVO.

Jerusolim, 1. XII. (JTA) Glavni sekretar palestinske vlade Colonel Symes saopćio je delegaciji Vaad Leumija poznati zaključak vlade, da će izborni red za gradsku upravu ostati nepromijenjen. Samo je jedan prijedlog Vaad Leumija prihvaćen, i to da će osobe, koje još nijesu palestinski građani, ali koje su svoje molbe za prijem u državljanstvo predale, imati izborno pravo.

RASPRAVA U SCHWARZBARTHOM PROCESU

Paris, 1. decembra. (JTA). Advokat Henry Torres branitelj Saloma Schwarzbartha izjavio je u interviewu za stupniku JTA, da pokušaji Petljurine stranke da poboljša svoje pozicije time, što predlaže da se preslušaju novi svjedoci, ne može ništa da promijeni na ustanovljenoj krivnji Petljure zbog pogroma. Parnica sama ne će se moći održati prije februara. Schwarzbarth piše u tamnici autobiografiju.

Gosp. Torres završio je: Ne mogu da si predstavim, da Schwarzbarth ne bi bio riješen. Obrana zastupnik će pred porotom stanovište, da se čin Schwarzbartha može da protumači samo groznom mukama njegove židovske braće u Ukrajini.

Rumunjski studenti teroriziraju židovske gradove. — Napadaji na sinagoge. — Grobni mir u Kišinjevu.

(JTA). Na povratku sa studentskog kongresa u Jassy-u preko 300 rumunjskih studenata stiglo je u Kišinjev, gdje su napali židovske građane, zlostavljali ih i velik broj teško ranili. Zatim navalili na dućane i židovske domove, tako te u gradu našala prava pogromska panika. Slični izgredi ponovili su se u mnogim manjim gradovima. U parlamentu optužuju radi ovih događaja antisemitu Cuzu. Mnogi odlični židovski građani Kišinjeva prevezeni su teško ranjeni u bolnicu. Izgredi su se ponovili i na univerziti.

U uredu Saveza Židovskih Općina i Unije Rumunjskih Židova održane su premetacine i zaplijenjeni neki spisi. Optužuju se Židovi, da podržavaju veze s inozemnim novinstvom na štetu rumunjskih interesa. U Kišinjevu vlada grobna tišina među židovskim građanstvom i održavaju se vijećanja o načinu protesta protiv ovakih izgreda.

Osnutak jedinstvene žid. nar. partije u Rumunjskoj? Javljaju nam iz Oradeamare (Rumunjska), da je zaključeno prigodom 7. cion. zem. konference za Transilvaniju, održane početkom novembra o. g., da se do konca ove godine pristupi osnutku židovske narodne partije u Rumunjskoj. Obzirom na ozbiljno sadašnje stanje Židova u čitavoj Rumunjskoj, ovaj je zaključak veoma zamašit. Antisemitski val, koji se ovaj puta stao na novo da širi zbog poznatih događaja iz Černovica, izgleda da je naišao na ozbiljnu reakciju kod samih Židova. Treba svakako da se sačeka rezultat pripremljenih radova oko osnutka partije, a onda temeljito prouči upotreba probitačnosti galutske politike, (Vidi debaku u Poljskoj i Austriji). Mi ćemo naše čitaoce svakako još izvjestiti o razvitku prilika u Rumunjskoj.

**Sekel je legitimacija
cijonističkoga opredjeljenja**

Vodeći modni salon za gosp. preporuča

V. VIDIC -:- ZAGREB
Duga ulica 8

Najfinije engleske tkanine i svoj renomiran atelier za odijela i rublje po mjeri.

Col. Wedgwood o Palestini

Primanje zastupnika štampe kod Wedgwooda. — Palestina bit će britski dominion ili država pod zaštitom Saveza Naroda. — Engleska mora da stvori židovsku većinu i zemljišnu reformu.

Wien, 30. XI. (JTA). Povodom boravka pukovnika Wedgwooda, člana britan. Donje Kuće, predložio je jučer uveče cionistički zemaljski savez u hotelu Imperial primanje zastupnika štampe. Došli su mnogi zastupnici velike bečke i inozemne kao i zastupnici židovske štampe.

Izjave Colonel Wedgwooda, koji je bio, kako je poznato, članom engleske radničke vlade, djelovale su kao senzacija. Prorekao je, da će se Palestina po prilici iza 25 godina tako daleko razviti, da će biti ili židovski dominion britske države ili država pod zaštitom lige naroda, uz predpostavku, da će liga naroda, dotle biti tako jaka, te će moći preuzeti funkcije vlasti zaštitnice.

Engleska, nastavio je Wedgwood, vična je, da svoje dužove namiruje. Engleska, ne će htjeti ni židovskome narodu da ostane ista dužna, te će uzvratiti simpatije, koje joj Židovi pokazuju. Nije Engleska ovdje samo zato, da Palestinom upravlja nego i zato, da od Palestine nešto nauči. Ona će primijeniti nauke židovskog obnovnog rada u Palestini. Kod rješavanja vlastitog radničkog pitanja, a osobito kod pitanja neuplenosti radnika tako, te će privesti prekobrojno gradsko radništvo zemljoradnji.

Odgovarajući na pitanja zastupnika JTA, rekao je Wedgwood: Odmah nakon mog povratka u London, staviti ću se u vezu sa ministrom za kolonije Ameryjem, da ga uvjerim o tome, kako je nemoguće, da ostanemo i nadalje kod sadašnjeg sistema neutralnosti u Palestini. Ovakovom se neutralnosti ne može da stvori narodna domaja. Što više potrebno je, da administracija nastoji svim silama, da se stvori po mogućnosti prije u zemlji židovska većina. To bi se dalo postići općim ekonomskim i gospodarskim olakšanjima židovske imigracije i naseljavanja, kao i stvaranjem novoga po Židove povoljnoga zemljoradinskoga poreznoga sustava i to za unapred određeno, po kraće vrijeme.

Glavna skupština Palestine Land Development Company.

Pod predsjedanjem dra. Ruppina održana je 16. novembra u Jerusolimu 11. glavna skupština PLDC. Upravljeni direktor dr. Ruppin predložio je izvještaj, prema kojem je kompanija provela u minulou poslovnoj godini kupnje zemljišta za ukupno Lšt. 80.000. Kupljeno zemljište prodano je uz neznatnu odštetu židovskim organizacijama u svrhu kolonizacije. Dobitak prebačen je na račun prihoda iduće godine, a dividenda se ne će početi isplaćivati. Direktorij je sastavljen ovako: Dr. Ruppin, dr. Ton, prof Warburg, dr. J. M. Goldberg, Hankin i Pasman.

Kako se stvara u Palestini

I

Pisma haluca u Džedi Savezu Cionista

Džeda, 16. novembra 1926.

... Od vlastitih poslova svladali smo do sada sve, i smo preduzeli da učinimo. Osim nekoliko malih parcela, koje stvara Vadi svojim viuganjem, pa nekih 10 dunuma kamenitoga tla i konačno samoga mošava, naš areal je već od kraja prošloga mjeseca sav zaoran, i to u prosjeku 25 cm duboko. To je naš najveći pozitivum, na koji smo nemalo ponosni, pa je i dnevnik »Davar« našao vrijednim, da ga u javnosti iznese. Da se taj posao mogao obaviti u 10 tjedana imade zahvaliti noćnom oranju (obavljao ga je K-a.) i K-u. Mi smo i još uvijek jedini u zemlji, koji smo prakticirali noćni rad s traktorom. Pri tomu nas je karbidna svjetiljka, koju je K. koristio na traktor, učinila neovisnim i od mjesečeva svjetla. Na još oreo nekoliko stignemo, parcele duž Vadija, koje leže iz decenije neobrađivane. Nastavili smo da krčimo panjeve palestinskoga hrasta, pa ih sada gotovo i nema. Iza zadnje barake gdje će po planu biti nova kuća, nalazi se na okupu broj ovakovih panjeva, iz kojih su divlje izrasle mnogobrojne mladice. Mi smo ih okresali i obrezali, obradili zemlju oko njih, pa će to tijekom godina opet da postane lijepi zeleni gaj uz mošav sam. Sličan slučaj je i na kamenitih 10 dunuma. — Pred dvjema od baraka načini su ukusni cvjetni vrtovi — već puni cvijeća. Ovo je uglavnom učinjeno u časovima odmora. I ostale dvije barake dobit će svaka svoj vrt. Vrtovi, pa lijepo sagrađene i bojadisane barake čine naš dom na njihove stanovnike kao i na posjetnike. Počeli smo hvale red i čistoću, koja kod nas vlada. To zahtijeva namisla nego posla. — U ovim danima nam je glavna briga, da vremena pobacamo umjetni gnoj, pa da zasijemo i zadržimo oko 150 dunuma grahoricom odnosno ječmom. Ako Bog bude voljan, sutra će da padne prvo sjeme u našu zemlju. — Odmah od prošloga tjedna i kiša smetaju nas u ovim radovima, jer im ipak u pravo vrijeme svršiti. Mule dovažu u materijal iz grada, vodu, okresano granje, iskrčene panjeve, kao i za gradnju itd. Sad se još gradi magazinska baraka, i to će biti naš inventar na zgradama privremeno potpun.

Posebno ću da pišem o »izvanjskim radovima« grupe. To radovi učinjeni izvan našega gospodarstva, koje preuzimamo mi, ili akord. Ljudi i mule imali su do sada ovakove radove kod vodogradnje i na Stockovoj farmi. Traktor je zasijao 150 dunuma, koji pripadaju djevojačkoj školi za poljo-

ŠEKELSKA AKCIJA U ZAGREBU.

Radni Odbor S. C. J. zaključio je na svojoj sjednici od 23. novembra o. g., da sve mjesne organizacije najkasnije do konca januara b. g. završe šekelsku akciju, jer će od 1. februara 1927. započeti jedinstvena akcija za obezbjeđenje jugoslavenskih haluca u Palestini i akcija za jačanje Saveza.

U interesu izvršenja gornjeg važnog zaključka R. O.-a, pozivaju se svi šekelski povjerenici grada Zagreba, da prvi dio povjerenog im posla oko raspacavanja šekalima bezuvjetno svrše i obračunaju do 25. decembra, te se podjednako pozivaju na sastanak šekelskih povjerenika, koji će se održati u nedjelju dne 26. decembra o. g. u prostorijama S. C. J. (Ilica broj 38, I. kat) u 10 sati prije podne.

Želimo li postići postavljeni cilj t. j. postignuti podvostručenje broja prošlogodišnjih šekelista, još k tome u ovo razmjerno kratko vrijeme, to mora i najrevniji odnosno najsvjesniji povjerenik udvostručiti svoje energije te svaki pojedinac sabrati barem dvostruki broj od prošlogodišnjih šekalima.

Pokažimo, da nam je stalo da iskupimo zadanu riječ i pružimo primjer vrijedan nasljeđovanja svim bratskim mjesnim organizacijama u našoj Kraljevini.

U Zagrebu, 8. decembra 1926.

Dr. Oton Braun,

šekelski povjerenik za grad Zagreb.

PALESTINSKO SE OPĆINSKO IZBORNO PRAVO NE ČE PROMIJENITI.

Jerusolim, 28. XI. (JTA). Palestinska vlada objavljuje, da općinski izborni zakon od 12. oktobra ostaje i nadalje nepromijenjeno na snazi. Time su odbijeni svi prijedlozi, koji su bili stavljeni sa strane Vaad-Leumija u pogledu ženskog izbornog prava, sniženja dobi za izbornu pravu, kao i davanje izbornoga prava malim porezovnicima.

Com. Kenvoorthy u Palestini.

Commander Kenvoorthy, poznati prijatelj cionističkoga pokreta izabran je ponovno u svom izbornom krugu Kull, premda je prešao iz liberala u Labour Party. Dne 5. decembra ukrao se za Palestinu, gdje će ostati neko vrijeme, a zatim putuje u Sjevernu Ameriku, da pomogne prof. Weizmannu u kampanji, koju sada provodi United Palestine Appeal u korist obnove Erec Jisraela. (JTA)

M. ILIĆ I GAŠPARAC

agencija za promet nekretninama

Petrinjska 3. Zagreb Telefon 19—97. Najsolidnije i najkulturnije biti ćete posluženi pri prodaji odnosno kupnji nekretnina ako se obratite na gornju agenciju.

djelstvo u Nahalalu. Tu nam se radilo o novcu i prestižu, pa smo u jednom i drugom pogledu zadovoljni. Sada oreo 25 dunuma u budućoj naseobini Tel Jehošua, a imademo ponudu, da preuzmemo oranje od nekoliko stotina dunuma. Naš arapski susjed već nas nekoliko tjedana moli, da mu zaoremo zemlju. Nudja 10 pijastera po dunumu više nego što Židovi plaćaju, novac polaže unaprijed. Mi mu uskraćujemo posao, jer mu je zemljište usred židovskoga, pa uglavnom živi od krađe. Novac što ga pojedinac ovako zaradi, teče u zajednički kolonizacioni fond. Jedino se po zaključku grupe i privoli A.-a usteže 10% za tzv. rezervni fond. Ovaj fond bit će neka vrst osiguranja proti nezgode i materijalne štete, koju bi pojedinac pretrpio u radu bez vlastite krivnje.

... Želim iznijeti neka posmatranja, do kojih me sam rad i iskustvo dovelo. Naše brzo oranje (A. veli, da je išlo američanskim tempom!), koje je — kako knjige i kalkulacija pokazuju — k tomu i jeftino ispalo, ne daje se bez K.-a ni zamisliti. Zaorati skoro 1000 dunuma u 10 tjedana 25 cm duboko, stavlja ovako primitivan stroj na veliku kušnju. Katkada je po čitav tjeđan radio danju i noću, a to je i po mnogo bolje motore štetno. Pa ipak je naš traktor u najboljoj kondiciji. Nahalal je ove godine kupio njemački traktor, koji stoji trostruko više od našega. Nakon dva tjedna poslao traktor se tako pokvario, da već nekoliko tjedana stoji na popravku, pa je čitava kolonija zakasnila radi toga vršidbom. A Nahalal imade četiri specijalno naučena mašinista! K. je K.-a i mene za nekoliko minuta naučio oranju traktorom. Ali poznavanje samoga stroja je stvar od mjeseci i godina. Primjer iz prakse: u kvuci Jesod Hamaala također radi Fordson-traktor. Traktor je najednom stao, a da njegov upravljač nije znao razloga. Trebalo je poručiti po stručnjaka, koji je odmah našao uzrok: izgorjeli su platinkontakti, što se u poslu mora prije ili poslije dogoditi, pa ih valja zamijeniti novima. Sada su tek morali naručiti nove platinkontakte! Ukratko: traktor je radi ovoga slučaja stajao više od tjedan dana. I kod nas se naravno ovi dijelovi istroše, ali imademo platinkontakte uvijek u rezervi. Jedan takav stoji tri pijastera, a da ga namjesti treba K. opet do deset minuta. Medjutim je i nas dvojicu naučio ovom poslu. Ali imade i ozbiljnih slučajeva: jednom smo primjetili, da traktor nema svoje prijašnje snage. K. je odmah dijagnostikirao uzrok. Stroj se preugrijao, jer remen ventilatora nije bio »ategnut (moja krivnja!)«. Uslijed preugrijanja istrošilo se ulje u cilindru, pa je piston počeo da grebe po glatkoj nutrini cilindra. K. je bez »drebanka« izgrebeni cilindar opet polirao (to je već posao vrlo vještoga i iskusnoga mehaničara), pa je

PROSLAVA 25-GODIŠNJEG JUBILEJA KKL-a U JERUSOLIMU.

Jerusolim, 1. decembra. U vezi s proslavom 25-godišnjeg opstanka započeo je u predvečerje Hanuke jubilarni mjesec Keren Kajemeta lijepom svečanosti. Bilo je nazočno oko 1000 ljudi. Prisustvovali su izaslanici palestinske vlade, komunalnih i nacionalnih ustanova te svih židovskih organizacija u zemlji. Strane države zastupali su konzulati.

Predsjednik KKL-a, M. M. Usiškin započeo je svečanost čitanjem 51. i 52. glave iz knjige proroka Jezaje, a zatim besjedom, koja je bila energičan poziv cijelom židovstvu, da učini svoju dužnost: »Vrijeme ne miruje, a povijest ne može da čeka. To valja da imamo na umu. Ako sada ne ćemo raditi, onda će sigurno jednom doći vrijeme, kad će židovstvo biti spremno da stiče tlo Palestine, samo ga za kupnju više ne će biti....«

Upravitelj Stubbs donio je pozdrave vrhovnog komesara, Lorda Plumera ističući u ime vlade: Palestinska vlada izriče svoje potpuno priznanje radu Keren Kajemeta oko sticanja tla, popravljanja malarijom zaraženog močvarnog zemljišta i obradivanja dosada pustih krajeva; vlada također priznaje, da je židovska kolonizacija u Palestini pravi blagoslov za cijelu zemlju.

Rabi Uziel izriče želje i čestitke nadrabinata, Colonel Kiš ispred cionističke egzekutive, a David Yellin ispred Vaad Leumija. G. Kaplanski govorio je u ime Keren Hajesoda, dr. J. L. Magnes u ime Hebrejskog Univerziteta. Jedan kolonista donio je pozdrave naseljenika, što rađe na zemljištu KKL-a. Dr. Weizmann čestitao je brzojavno iz Newyorka, a Cionistička Egzekutiva iz Londona. Lijepu je svečanost završio zanosnom besjedom pjesnik H. N. Bjalik.

Austrijski konzulat u Palestini.

Wien, 2. decembra. U budžetskoj komisiji parlamenta uvrštena je stavka za budžet g. 1927. za podržavanje austrijskog konzulata u Jerusolimu. Prema tome možemo još ove godine očekivati dolazak austr. konzula u Svetu Zemlju. Nije vjerovatno, da će kršćansko-socijalna vlada imenovati konzulom jednog Židova. (JTA).

Dragutin Rotschild

Komisionalni bankovni posao

Ilica 33 -:- Telefon 15 12

Prodaje srećke klasne lutrije

Cijena 1/1 D 100— 1/2 50— 1/4 25—

traktor opet bio nov. Da je traktor samo još jedan do dva sata dalje radio, u ozledjenom cilindru bi ogrebotine postale već tako duboke, da ih se običnim poliranjem više ne bi moglo popraviti, pa bi se morali skupocjeni dijelovi da izmjene. Ovom prilikom očuvao nas je K. od novčanoga gubitka u visini od 15—20 funti, a da ne spomenem gubitak u vremenu.

Danas grupa broji četiri člana: Arje Levanon, Hajim Katz, Jakob Baruch i Jichak Goldstein, pa dva kandidata: Benjamin Kiš i Josef Papo. Za sada bi grupa mogla da primi još dva kandidata. Želimo, da se ova dvojica rekrutiraju iz Jugoslavije. Pri izboru molimo Vas, da uzmete slijedeće u obzir: grupa ne treba ljudi, koji će samo kvantitativno, nego i kvalitativno znati stvarati. Nije dakle dostatno, pa čak niti nužno općenito poznavanje gospodarstva, nego temeljito iskustvo u specijalnoj struci (nemamo stručnjaka za stočarstvo i vrtljarstvo). Ovu specijalnu struku mogao bi naknaditi kakav zanat, na pr. stolarski ili zidarski. Olakšan bi bio primitak kandidata, ako bi donio štogod vlastitoga kapitala. Iz gornjega vidite, da očekujemo i duševnu spremu. Ukratko: grupa treba ljudi, koji će znati i moći njoj nešto da daju a ne da samo primaju.

Molimo Vas, da nam saopćite, da li imade u Jugoslaviji izgleda za ovakove kandidate. Ponavljam, da bi nerado popunjali grupu »stranim« materijalom, koji nam u samoj zemlji stoji na raspolaganje. Mnogobrojne predloge u ovome pogledu smo do sada odbijali.

Od skupljih stvari trebali bismo jedino sijačicu, ali ćemo si ove godine pomoći sijući rukom odnosno uzajmivši sijačicu od A.-a. S oduševljenjem smo saznali, da kanite naš budžet proširiti s daljnih 200.000.— dinara, od kojih se jedan dio odnosi na izostalo drvo. — Sada Vam smijem saopćiti, da je skrućeni budžet, pa onomadna izjava, da ga se ne može proširiti, kao mora na nama ležala. Nakon posljednjega pisma znatno nam je lakše pri duši. Medjutim je prigodom šeste obljetnice Nahalala izašla knjizica, koja donosi historijat ove kolonije. Brojevi su kako saznajem, netačni, pa još uvijek pokazuju, da je svaki kolonista dobio 750.— funti, a traže sada uredjenje vode za natapanje, koje će po kolonisti stajati daljnjih 125.— funti. Samo manji dio krivnje otpada na koloniste, što u ovoj godini novac nije došao do pravoga efekta.

Odmah pri porodjaju mošava prišli su nam porugljivo — sažalni nadimak »naseobina u minijaturi«! Danas već imademo gotovo stalni epiteton »iznimka od ljudi«. Pored četiri mašinista i dva velika traktora u Nahalalu, naš »medvjedić« (tako ga je K. nazvao) ore kod djevojačke škole, a nekoliko Nahalalaca nas mole, da im zaoremo zanemarene parcele duž Vadija.

Iz Jugoslavije

Iz Beograda

(Od našega redovitoga dopisnika.)

Prva skupština Beogradske Organizacije Sefardskih Jevreja.

5. decembra o. g. u sali kluba »Jedinstvo« održala je Beogradska Organizacija Sefardskih Jevreja svoju prvu redovnu godišnju skupštinu. Posle pozdravnog govora predsednika, gosp. dr. Solomona Alkalaja, član uprave pročitao je štampani iscrpan izveštaj o radu Organizacije u svojoj prvoj godini.

Izveštaj o radu i stanju blagajne, kao i izveštaj nadzornog odbora primljeni su jednoglasno i upravi je data razrešnica. Diskusija koja je pokrenuta o izveštajima bila je vrlo živa. Predsednik ovd. Mesne Cionističke Organizacije, g. dr. Pops, je u svome govoru podvukao najsrdačnije veze koje postoje između obeju bratskih organizacija. On očekuje, da će se i u buduću, sve češće, obe Organizacije naći zajedno na zajedničkom nacionalnom poslu. G. Vrhovni Rabin, dr. Alkalaj izneo je potrebu da se uprava Organizacije bavi i specijalnim radom, pomaganjem i pojedinačnih napora. On veli, da u našoj sredini ima dosta talenata među Sefardima i dužnost je Organizacije da ih nalazi i pomaže. Predsednik Saveza Cionista g. dr. David Alkalaj, između ostalog govorio je o nužnoj potrebi da se stvori kod nas jedan centar, dom, u kome bi se naše institucije mogle skupljati i raditi. Tom prilikom pokrenuo je i pitanje gradjenja jevrejskog doma. G. dr. Eskenazi u svome govoru dotiče se i sarajevskog spora, nalazeći da bi bilo korisno da se Sefardska Organizacija interesuje za taj spor. Mišljenje je g. dr. Davida Alkalaja o potrebi jednog doma, potkrepio je u svome govoru i g. dr. David Albada. On je naročito insistirao na tome, da se osnuje u Beogradu i jedna jevrejska biblioteka. S najvećim zadovoljstvom konstatuje uspeh i rad ove ustanove i smatra, da je n'enim osnivanjem otpočeo nov period u našem kulturnom radu. Svi govornici su imali mnogo pohvalnih reči za ogromnu aktivnost predsednika Organizacije g. dr. S. Alkalaja.

Potom su primljeni predlozi uprave da u sastav njen udju i predstavnici pojedinih naših kulturnih i nacionalnih društava, što će se izvesti docnijim kooptiranjem novih članova.

U novu upravu ušli su svi članovi dosadašnji: predsednik: g. dr. Sol. Alkalaj; potpredsednik: g. dr. Rafailo Margulis; sekretar: g. David Pijade; blagajnik: Moša Josif; članovi: gđja. Jelena de Majo, Aron Alkalaj i Samuilo Sumbul. U nadzorni odbor: g. Lazar Avramović, kao predsednik i Jakov Davičo i gđja Matilda Baruch, kao članovi.

Iz izveštaja uprave Beogradske Organizacije Sefardskih Jevreja

O radu u I. godini svoga opstanka (29. XI 1925.—5. XII 1926.) izdala je gornja uprava iscrpni, štampani izveštaj. On nas upućuje u ciljeve Svjetske Konfederacije Sefardskih Jevreja, polazeći od osnovnog načela: pridizanje Sefarada i njihovo cionizovanje. Cionizovanje shvaća se u smislu, da se veliki vrijedni dijelovi Sefarada, aktivni za cionistički pokret, gdje to sada nije uspelo. Iz izveštaja razabiremo činjenicu, da osim Središnjega odbora u Jerusolimu postoje u galuti tek

dvi'e podružnice SKSJ i to: u Mančesteru i kod nas u Beogradu. Beogradsku je podružnicu od početka moralno i materijalno podupirala Sefardska Općina u Beogradu. Aktivnog učesća uzela je u cion. radu za vrijeme šekelske i ijarske akcije. Veoma se ugodno doima, što najistaknutiji članovi uprave spadaju u red najaktivnijih cionista Beograda. Napose se to tiče rada za KH, kojega velikim dijelom sami vode. Šteta, što za sada nemaju uza se buduću naraštaj, omladinu.

Iz čitavoća se izveštaja odrazuje duh predanosti za cionističku stvar, xo široko idealističko shvaćanje narodnoga pokreta.

Godišnja skupština Jevrejskog dobrotvornog društva »Potpore«.

U nedelju 28. pr. mes. u prisustvu lepog broja članova i prijatelja održalo je svoju skupštinu poznato dobrotvorno društvo »Potpora«. Predsednik g. dr. Bukić Pijade, u svome pozdravnom govoru, istakao je sve napore uprave da postigne i ostvari ciljeve društvene. Uspeh je ipak samo delomičan, jer uprava nije imala potrebna materijalna sredstva. Ističe napore uprave u pogledu staranja o ratnoj siročadi. Govoreći o omladinskim generacijama, navodi, da one ne daju razloga velikom optimizmu. Najzad zaključuje, da će nova uprava imati da vodi računa naročito o pronalazanju novih novčanih izvora, regulisanja izdataka, staranja oko ratne siročadi i diferenciranju profesija kod pitomaca.

Izveštaj sekretarev o radu, odmah u početku konstatuje, da je naše građanstvo u svima prilikama imalo puno razumevanja za ovu ustanovu. Sam pak rad društva kretao se u ova tri pravca: akcija za zaštitu ratne siročadi, pomaganje u cilju učenja zanata, pomaganje učenika na srednjim i višim školama.

Od 90 ratnih siročića, po spisku društvenom, ima ih, o kojima se stara najbliža rodbina; zatim drugih, o kojima vode računa njihova starija odraslija braća i najzad, izvestan broj, koji su od svojih kumica potpuno zbrinuti, tako da se o svima ovima društvo ne stara. Ostali, njih 53 na broju su predmetom velike brige i staranja uprave. Bilo je i nekoliko pojava rdjavog uticaja okoline i društva, o kojima je društvo naročito vodilo računa, često potpomognuto nadležnim ženskim ustanovama za zaštitu mladeži. Inače su mnogi siročići intervencijom društva zaposleni. Članovi sekcije staraju se marljivo o njihovom vaspitanju i napretku. Pored pune pažnje u moralnom pogledu, ratnoj se siročadi ukazuje i materijalna potpora — u novcu i naturi. Nekoliko siročića bilo je upućeno na oporavljenje ferijalne kolonije Jevrejskog Ženskog Društva.

U pogledu pomaganja zanatskih učenika izveštaj priznaje, da se u tom pravcu najmanje postiglo. Bilo je svega tri pitomca na zanatima. Razlog toj činjenici ne leži u neaktivnosti uprave u tom pogledu već u shvatanjima naših ljudi, koji nerado daju svoju decu u zanat, pa će nova uprava imati i taj zadatak, da predstavi našem građanstvu svu važnost i koristnost zanata.

Što se tiče studentskih stipendija, najveći broj molbi bio je za studiranje medicine, Uprava je odvrćala često molboce od medicinskih studija, s obzirom na veliki broj lekara, koji već danas lekarski poziv ne čini rentabilnim ni privlačivim. Novim medicinarima nisu davane stipendije za inostranstvo, već ih je upućivala na studiranje u Beogradu. Stipendije u Beogradu kre-

ću se od 250 — 400 dinara, a u inostranstvu od 300 do 600 din. mesečno. Danas »Potpora« ukupno daje 20 stipendija, koje za zanate, koje za studije. U toku poslednjeg perioda bilo je primljeno 6 novih pitomaca, a devetorica su apsolvirali studije. Stipendije predstavljaju stalni mesečni izdatak od 10.300 din. Na kraju sekretar g. Moric de Majo konstatuje, da su odnosi sa drugim ustanovama bili vrlo srdačni, naročito sa sarajevskom »Benevolencijom«.

Iz izveštaja blagajnika g. Majera Pinkasa vidi se, da su ukupni prihodi iznosili 273.733 dinara a rashodi 295.505 dinara. Od rashoda, 163.534 dinara obuhvata izdatak na stipendije. Od ranijih i sadašnjih pitomaca potražuje se 392.417 dinara. Na ratnu siročad izdaje se 2500 dinara mesečno.

Izveštaji su primljeni sa odobravanjem i dosadašnjoj upravi data je razrešnica. Pošto su izmenjeni neki članovi iz pravila društvenih prešlo se na razdavanje diploma dobrotvorima i utemeljačima, što je predsednik popratio sa nekoliko prigodnih reči. Diploma je vrlo lep umetnički rad arh. g. Milana Iga. Schlanga, poznatog projektanta nove aškenaske sinagoge u Beogradu. Tom prilikom data je diploma g. Šemaši de Majo, koji je izabran, sa svojih neocenjenih zasluga, za prvog počasnog člana ove tridesetgodisnje ustanove.

U novu upravu ušli su gg.: dr. Bukić Pijade kao predsednik, članovi: Leon de Leon; dr. R. Margulis; Moric de Majo; Majer Pinkas; Pavle Winterstein; Moša B. Salomon; David Alvu; Isak Levi; Bencion Aron; Alfred Šatner i Avram Levi.

Sarajevo

(Od našega red. dopisnika.)

IZBORI ZA JEVREJSKO-SEFARSKU OPĆINU U SARAJEVU.

Svake druge godine provode se djelomično izbori (9 vijećnika i 4 zamjenika) za Sefardsku Općinu u Sarajevu, koja u našoj Kraljevini zauzima vidno mjesto. Jedna od dobrih strana tih češćih izbora jest ta, što oni bude interes općinara za rad i djelovanje njihove matice. Taj jaki interes se pokazao i kod izbora, koji su bili u nedjelju, 28. novembra o. g. Sa zadovoljstvom se mora konstatovati, da je interes vladao u svim krugovima i ako nije bilo borbe. Već dvije nedjelje prije samih izbora počele su se održati uže konferencije i predizborni zborovi, na kojima se naročito tretiralo pitanje ličnosti. Programi nisu iznešeni, nisu bili ni potrebni, jer je svakome bilo jasno, da se ima slijediti započetim putem. Pitanje novoga hrama, koje već stoji pod monumentalnom kupulom, jeste djelo koje traži zajedničku suradnju svih općinara da se što prije izvede krajju. Uočivši tu veliku potrebu, svi su drugi zahtjevi od sekundarne važnosti i stoga se o njima malo govorilo.

Na brojno posjećenom zboru držanom tri dana prije samih izbora, sretno je riješeno pitanje kandidacione liste, koja je ispunila i zahtjeve nekih posebnih grupa (n. pr. Poale Cijon.). Na dan samih izbora pojavila se i listina neštaturne organizacije »Menuhat šabat« (t. j. trgovci i zanatlije, koji se obvezaše i dalje drže radnje subotom zatvorene), koja je izmijenila 4 osobe, a inače zadržala sve ličnosti iz glavne listine. Ova je listina pomela neke neodlučne birače, ali nije uplivala na ishod izbora. Kao vijećnici su izabrana ova gospoda: Ješua M. Izrael, Josef M. Kajon, Isak H. Gaon, David A. Romano, Bencijon Ma-

Tisuću dunuma crne oranice na kvišu Haifa-Tiberias upadaju u oči sred žute i zapuštene okolice, a šačica jugoslavenskih halucim pročula se Emekom i izvan njega. U ova tri i pol mjeseca najtežega početnog stadija naše je pouzdanje u same sebe i dobru budućnost ojačalo. Vjerujemo, da ćemo prema sredstvima, što nam ih Vi dostavljate, izvoštiti maksimum mogućnosti, i da će taj razmjer biti jedinstven u Palestini.

Jichak Goldstein.

II.

Hebrejski radnički teatar u Tel Avivu

Od nedavna postoji u Erec Jisraelu teatar, čiji su članovi isključivo manuelni radnici, koji i kao glumci — dalje saraduju na djelu obnove. Teatar je osnovao u martu 1925. Moše Halevi, član moskovskog hebrejskog teatra Habime, uz pripomoć Sveopće radničke organizacije. On je proputovao cijelu zemlju da nadje podesne sile, pri čemu je manje odlučivao glumački talent, a više inteligencija i predanost novom podvihu; dakle se više pazilo na duševno nastrojenje i osjećaje zajedništva kod kandidata. Tako je Moše Halevi sabrao oko 30 muških i 15 ženskih prijatelja. Njima je organizacija pribavila zarade u Tel Avivu, da im umjetnički rad bude osnovan na solidnoj materijalnoj podlozi, jer teatar nije imao raspoloživih sredstava. Osim umjetničkog rada bilo je naročito u početku još dosta manualnih poslova pri teatru, jer su glumci držali se načela sopstvenoga rada, koje vlada radnom Palestinom, sami sagradili teatarsku zgradu. I doskora je na morskoj obali stajao »ohel« ili »šator«, kako su radnici nazvali svoj teatar. Zasada je ta zračna, ukusna baraka pokrivena eternitom, ali već se pomišlja na gradnju teatra od kamena.

Zatim je počeo umjetnički dio djela: učenje u studiju, što je bilo moguće istom poslije šest sati popodne, kad su se članovi vratili s posla iz grada i susjednih sela. I tako je čudoredna ozbiljnost postala glavnim obilježjem ove kulturne ustanove. Ovakav visoki stepen čudoredne ozbiljnosti može se naći samo kod ljudi, koji su obdareni velikim osjećajem odgovornosti, a prožeti beskrajnim duhom zajedništva. Za članove je teatra posve naravno, da nijedan od njihovih haverim ne smije biti neuposlen. Ako u jednoj struci nema posla, onda kod drugog poslodavca zaposleni dijele radnicu i posao s otpuštenim drugovima, da ne bi nitko dangubio, jer se rad ne smatra gorokom nuždom, već dragovoljnom dužnosti, koja se radosno ispunjava.

Prvih je sedam mjeseci bilo ispunjeno sitnim radom, kojim je upravljao haver Halevi. Dramaturg je pjesnik Šlonski,

zborovodja je poznati komponist Engel; profesor šor podučava muzičku znanost, Greta Ornstein ritmičku gimnastiku i umjetnost kretanja; daroviti Salošnikof je teatarski slikar, Ben Cvi, talkodjer bivši moskovski glumac, vrši službu pomoćnog redatelja, a Mirjam Hoeflich podučaje fonetiku. Predanim radom ove uprave, koja bijaše svijesna preuzete velike odgovornosti, obavljeno je u nevjerojatno kratkom vremenu toliko predradnja, da se u februaru moglo već pomišljati na priredjivanje prvog nastupa.

Premijera radničkog teatra bijaše okrunjena potpunim uspjehom. Prvo več u novom teatru trajalo je dulje nego ikoje u Evropi, jer iza svakog komada — davali su se Percovi igrokazi u jednom činu — provalio je orkan zanosa i oduševljenja, kako ga poznaje samo Erec Jisrael sa svojim naivnim ljudima, što žive u dodiru s prirodom. Dakako, razdragana publika nije ni kasno u noći pošla kući, već je ostala sakupljena na obali, gdje je porodjaj radničkog teatra proslavljen pjesmom i plesom, koji su potrajali do jutra.

Prvi je uspjeh osokolio članove teatra. Odmah počеше vježbanjem novoga igrokaza — i gradnjom odvojka od glavne ceste, da se može teatru lakše prići.

Danju glavni junak i redatelj vuku po žarkom suncu kamenje, a navečer se igra na daskama pozornice, koja zaista nije diletantska, već se može mirne duše mjeriti s kojimgod dobrim evropskim teatrom. Osnutkom hebrejskog teatra u Tel Avivu radnici su obavili pionirski rad u korist hebrejske kulture. Ovaj čin radnika treba visoko cijeniti, jer je dao mnogo nesamo kulturi, nego i cijelom radnom narodu Erec Jisraela, koji je »odbačeni kamen« učinio »ugaonim kamenom« i čvrstim stupom jedne idealističke zajednice budućnosti.

Mirjam Schnabel-Hoeflich.

III.

Utisci s jedne turneje u Emeku.

S nešto rublja, jednom haljinom, parom cipela u naprtnjaci i s kefijom (arapski: marama za zaštitu od sunca) podjoh na turneju u seoske naseobine. Jedna me je draga prijateljica pratila. U svim kolonijama, najviše smo posjetili radničke naseobine, bijaše naš dolazak najvišest. Svagdje je na crnoj ploči uprave pisalo, da ću na večer govoriti i deklamovati u baraci, gdje se obično jede. Priznajem, da sam krzajući stupila prvi puta pred ovo općinstvo, jer je posve drugačije od evropskoga. Ovdje ne osjećas ni traga ubražene i proste naduvenosti, ovdje bijah havera medju haverim ispunjena sviješću, da medju radnicima na djelu obnove i sama suradujem. I nikad me uspjeh

nije toliko veselilo kao medju radnicima u Emeku. Premda je odobravanje pljeskanjem ovdje nepoznato, ipak sam odmah osjetila snažan duševni i čuvstveni sklad sa slušaocima, što je u evropskoj koncertnoj dvorani nemoguće. Bijahu to zaista nezaboravni časovi, koji su u meni učvrstili svijest, da pridonosim svoj dio na djelu što je namijenjeno vječnosti.

Naravno, da ovkova turneja nije za ljude navikle na prvorazredne hotele i kola za spavanje, jer se obično putuje od sela do sela pješke ili na magarcu. Noći se provode u šatoru, baraci ili gdje već ima mjesta. Što se tiče opskrbe, putnici, premda ih oduševljeno dočekuju, ne dobivaju nikakva posebna jela. Oni dobivaju što i svi ostali: jednostavnu, gotovo vegetarijansku hranu haluca u Emeku ili u Galileji.

Tkogod prodje kroz zadružno selo, bio on Židov, Arapin, ili inozemac, može da jede sa zadruharima, jer ovdje još vijeje zakoni starog, istočnjačkog gostoprimstva. U jednoj naseobini, Nahalalu, ostadosmo nešto dulje, jer nas htjedoše prizdrati do majske proslave. 1. maj nije stranački blagdan, već slava svih radnika uopće, bez obzira kojoj stranci pripadaju, da li su marksistički Poalecionisti ili pristaše narodno-socijalističke stranke Hapoel Hacair. U predvečerje 1. maja sakupili su se domaći haverim i gosti iz susjednih kolonija i svečanost započne. Najprije pjevački zbor zatim gudalački kvartet i deklamacije. Poslije ovog svečanog dijela razvila se nevezana zabava do zore. Haluci su divljim tempom plesali svoj ples, vatrenu Horu. Slijedeći dan bijaše subota — dan odmora i jedinog poćinka u neizmerno teškom radničkom životu. Taj život zahtijeva najveće žrtve, jer se samo na taj način može pustinja postepeno pretvoriti u rodno tlo.

Mirjam Schnabel-Hoeflich.

»Hanoar« 3. broj. Upravo je izašao 3. broj »Hanoara« lista jevr. omlad. Jugoslavije. Broj donosi interesantne priloge. Albert Weiss: Plač i smirenje u danima kajaanja hirski torza Pjesme Čiče Grossa i Migdalija. Bjalikovska »Moje rodno selo«. Priče o Lurji, koje je priredio Šalom Freiburger. Svršetak priče Eliezera Levija: »Bolesnica«. Prof. A. Szemnitz: »Klimanske prilike Erec Jisraela«. Zatim ima tri odgovora na anketu »Kako je cionizam mijenjao pravac mojega života«. Ima još rubrika »Književnost« i »Sport«.

List se naručuje kod »Uprave Hanoara«, Zagreb, Ilica 31. III. — Pretplata godišnje Din 80.—

estro, Albert Atijas-Zekić, Hajim S. Daniti, Dr. Josip Baruh i Daniel S. H. Salom; kao zamjenici su izabrani: Jakov Papo (Čiči), Jakov J. Romano, Josef M. Papo i Avram H. M. Altarac.

Svi su novoizabrani članovi i do sada radili u Općinskom Vijeću ili su bili aktivni u drugim institucijama, pa je opravdana nada, da će rad Jevrejsko Sefardske Općine i dalje biti plodonosan.

SVEČANO OTVORENJE JEVIJSKOG DOMA U SARAJEVU

U oči dana Narodnog Ujedinjenja i prve noći Hanuke proslavilo je sarajevsko Jevrejsko društvo na svečani način otvorenje vlastitog Doma. Potreba jednoga doma za brojne Jevreje Sarajeva je očita. Otvorenje doma bila je jedna kulturna manifestacija za grad. To se najbolje očitovao u silnoj posjeti doma. Među mnogobrojnim članovima i gostima počastili su svečanost svojim prisustvom gg. veliki župan, generalitet, komesar gradske općine, konzuli stranih država, zastupnici kulturnih društava i štampe.

Svečanost je otvorena tačno u zakazano vrijeme sviračnim »Einweihung des Hauses« od Bethowena, nakon čega je zaslužni predsjednik Jevrejskog Kluba g. dr. Žiga Bauer održao svečano slovo.

»Trud i muka, rad i žrtve, reče govornik, nisu uzaludne, jer je podignuta ovakva kulturna institucija. Pristupivši otvorenju ovoga doma, prva misao obraća se prejasnom kralju, kome je Uprava Kluba poslala brzojav, dajući izražaja nepokolebivoj odanosti.« (Nato je glazba intonirala državne himne). Nastavljajući svoj govor, upozorava g. dr. Bauer, da se dom otvara u času kad slavimo dvostruki praznik: Ujedinjenje i Hanuka. Od dana Ujedinjenja počela je nova era slobode za sve državljane. To je i za nas blagdan, jer omogućava razvitak u svakom pravcu. Bit će nastojanje Jevrejskog Kluba, da kao i do sada razvije osjećaj bratske sloge i ljubavi svih državljana i truditi će se, da se ubroji u red patriotskih institucija.

»Istodobno slavimo hanukat habajit ovoga Doma, kad slavimo sjećanje na hanukat habajit pobjednika Jude Makabija. Jevrejska nacionalna svijest u naše doba razvila se putem cionizma. Svjetlo djelo Makabejaca je primjer i putokaz nama. Ideja održanja narodne cjeline jest ideja vodilja preporodnog pokreta, kojemu mi služimo. Blagdan Hanuka simbolizira nastojanje Kluba, da čuva tradiciju i gaji jevrejski duh, da okuplja sve Jevreje bez razlike i da služi svemu što je lijepo i naredno u gradu.

Ako neko misli, da je čedna ova zgrada, onda potsjeća govornik na legendu o bočici zejtina, koji je trajao 8 dana. I ako je bilo sredstava samo za malu kućicu, uspjelo je svladati ne poteškoće.

Nema sumnje, da će Jevrejski Klub znati izvršiti svoju ulogu Bet Haama. Za to jamče ljudi koji su stvorili taj dom, Sefardi i Aškenazi, jednako odani svome narodu i državi.

Jevrejski Dom je dokaz konstruktivnog rada, što pokazuje i brojno prisustvo tolikih izaslanstva, kojima govornik izdaje pozdrav i hvalu. Završuje željom da će uvijek doći do onog izražaja geslo doma: Hine ma tov uma naim ševet ahim gam jahad.

Nakon savršenog i snažnog govora, otpjevao je klubski hor Hatikvu.

Nato je dični starina gosp. A. Kapon palio Hanuka-svijetle u propisanu ceremoniju. Ovaj je akt, izvršen od čovjeka patriarhalnog izgleda, proizveo na sve silan dojam. Wienerov kvintet je majstorski odsvirao dvije teže stvari. Na koncu je hor kluba otpjevao dvije pjesme od Mendelssohna, pod ravnanjem gosp. prof. Suzina. Za kratko vrijeme svoga postanka hor je pokazao svoju vještinu i sigurno će se još razviti.

Time je programni dio svečanosti završen pa se nadovezala zabava, koja je trajala do jutra.

Neka se razvija i neka jača Jevrejski Klub nama u čast, u proljetnom Sarajevu na korist.

*

Prije nekoliko mjeseci još ideja nekih optimista, danas je već svršeno djelo. U Sokolskoj ulici, u nizu drugih lijepih zgrada nalazi se nova zgrada »Jevrejskog doma«, koja je ove noći svečano otvorena i predana svojoj svrsi. Prostorije su predjene za svrhe Jevrejskog kluba ali imaju da služe i za druge kulturne priredbe grada Sarajeva.

U nedjelju 28. o. mj. po podne, u oči otvorenja samoga doma priredila je uprava Jevrejskoga kluba prijem za zastupnike štampe. Prije svega su novinarima pokazane sve prostorije Doma. U prvom redu ističe se ukusno izrađena i veoma estetskična dvorana, velika oko 200 kvadr. metara, u kojoj će se glavito održavati predavanja, koncerti i druge razne priredbe. Zatim je lijepa soba, koja će služiti za čitaonicu i biblioteku; lijepa galerija sa posebnim mjestom za orkester resi dvoranu. U suterenu zgrade nalazi se jedna soba za društvene svjetlice i soba, u kojoj će biti smještena redakcija »Nar. Žid. Svjetlosti«. Svaki je kut dobro iskorišten, što je velika zasluga projektanta inženjera H. Meitnera, a lijepa i solidna izrada zgrade djelo poduzeća »Progres«.

Što je

„IPIS REX 5“

aparatur sa 5 cijevi, sa kojim se može za vrijeme davanja Zagrebačke stanice slušati sve evropske stanice osobito čisto te glasno i na glasno-zboru (Lautspreher). — — Uпитati se kod

Ivan Paspas i sinovi

Prva hrv. tvornica za elektroindustriju
Bogovičeva 9 ZAGREB Bogovičeva 9

Detektori, slušalice, anodne baterije i sav drugi materijal uz najnižu cijenu.

Na ulazu u zgradu nalazi se ploča s ovim hebrejskim napisom: Hine ma tov uma naim ševet ahim gam jahad — i time je izrečeno geslo ljudi, koji su podigli tu zgradu sa mnogo ljubavi i samoprijedora. Na ploči je nadalje uklesano ime predsjednika g. dr. Žige Bauera, čija je najveća zasluga, da je uopće izvedena ta zgrada.

AKCIJA ZA KEREN HAJESOD U ČAKOVCU.

Uspjeh prof. Pazi-Goldmanna.

(Ođ našega red. dopisnika).

U četvrtak 23. nov. posjetila je gdjica Olga Platzner naš grad u stvari dolaska izaslanika kuratorija Keren Hajesoda iz Jerusolima g. prof. Šalem Pazia. U nedjelju dne 26. nov. poslije podne stigao je g. prof. Šalem Pazi u pratnji gdjice Olge Platzner, te je u prisutnosti ovečega broja jevrejskih gradjana i cjelokupne omladine održao u sali Žid. Bog. Općine svoj govor »Die Weltlage der Juden«. Prije samoga govora pozdravio ga je u ime Žid. Bog. Općine predsjednik Bog. Općine g. dr. Ljudevit Schwarz.

Na večer istoga dana, u pola devet sati sakupio se ponovno lijepi broj Jevreja na prijateljskom komersu. Profesor Pazi je i ovdje mnogim primjerima prikazao stanje Jevreja u Palestini i u Galuti. Tu su ga pozdravili u ime Mjesne Cijon. Org. i u ime Žid. Oml. Društva predsjednik g. Otto Jungwirth, a u ime Hevre Kadise dr. V. Viola. Na ovom sastanku je i gdjica Olga Platzner održala kratki govor.

Govor profesora Šalema Pazia je zaista našao odjeka u svim židovskim srcima.

Sutradan su g. prof. sa nekojom gospođom i gospođjama, obišli čitav Čakovec, i postigli rezultat kakav nitko nije očekivao.

Sakupljanje se dalje nastavlja, pa ćemo u narednom broju javiti koliko je tačno unišlo.

(J. H.)

Za naselje jugoslavenskih haluca na zemljištu K. K. L.-a u Džedi raspisuje Savez Cijonista u Kraljevini SHS i Halučka grupa u Džedi

NATJEČAJ

za kandidatsko mjesto stručnjaka za stočarske radnje u gospodarstvu.

Kandidat mora da je opskrbljen godišnjim svjedodžbama, neoženjen, mora da vlada hebrejskim jezikom u govoru i pismu, te da se iskaže dokumentima o cionističkoj organizovanosti svojoj i radu u cionističkoj organizaciji.

Kandidatsko vrijeme traje najdulje jednu godinu dana, te će se onda tek ustanoviti, da li se kandidat može da smatra pravim članom kolonije.

Molbe, obložene sa curriculum vitae neka se pošalju do 31. decembra o. g. na Savez cijonista u Kraljevini SHS, Zagreb, Ilica 38, I.

Hanuka slave

Hanuka akademija Židovskog nacionalnog društva.

Dne 7. XII. održalo je u dvorani Makabija Židovsko nacionalno društvo u Zagrebu svoju Hanuka akademiju. Akademiju je otvorio predsjednik g. Lav. Stern, pozdravio prisutne, te podijelio riječ gospođinu Moši Scweigeru.

G. Scweiger prikazavši s nekoliko riječi historiju svetkovanja Hanuke, ukazuje napose na one razloge, zbog kojih smatra Hanuku naročitim blagdanom omladine. Makabejci, bili oni stariji ili mlađi, bili su vodjeni idealima jevrejske narodne duše, koja je naročito onda bila snažna i mlada. Zato nam je Hanuka simbol pobjede omladine, koja je ispunjena vrijednotama narodne duše. No, to se tiče prošlosti. Postoji razlog, koji čini Hanuku omladinskim blagdanom i s obzirom na budućnost. Sudbina je svih velikih ideja da tek treća generacija ostvari njihove ciljeve. Te se ideje nekad smatrahu utopijom, kasnije se izvrjavahu ruglu, a konačno se ipak ostvariše. U cionističkom pokretu je današnja omladina ta treća generacija. Ona je zvana, da ostvari etiske i socijalne postulate cionizma. Zato je do nje, hoće li naš narod još jednom slaviti novu Hanuku, posvećenje novooga hrama, koji se gradi danas u Erec Jisraelu.

I ako će cionistička ideja uspjeti, da raširi čitavim narodom svjetlost i toplinu novog jevrejskog života u Palestini, poput malih svijećica, koje svakim danom Hanuke šire sve više i više svjetlo i toplinu, onda ćemo moći da izrekemo blagoslov: Šehehejanu.

Gdjica Mirjam Weiller govori o Hanuki i židovskoj ženi. Židovska je žena nekoć bila čuvarica židovske tradicije kroz vijekove. To su bile žene iz biblijskoga doba, a kasnije žene geta. Kad je došlo doba, gdje smo se oslobodili sputanosti, tad su židovske žene zaboravile tradiciju, a djeca pošla su u tuđinu, da traže priču, koja je dušama njihovim potrebna. U tom času, kad je prijetila opasnost, da nestane židovske majke, židovskoga doma, židovskoga djeteta, zaori glas, jak poput šofara na Sinaju: »Povratak židovskoga naroda u židovsku domaju, ali prije povratka u domaju, povratak samoj sebi, povratak Židovstvu!« Židovska žena treba da osjeti svu odgovornost, koja je na njoj — zbog toga zove, jer ona, žena, srce je židovskoga doma. Ona mora, da ulije ljubav naroda svoga u srce djeteta svoga. (Op. uredn. Tekst govora gdjice Weiller, današamo opširniji u narednom broju).

G. dr. Oskar Spiegler razložio je važnost svetkovanja Hanuke obzirom na Keren Kajemet LejIsrael. KKL koji ove godine slavi 25 godišnjicu svoga opstanka treba da podupremo svi mi. Iznosi kratki historijat KKL-a te navadja sve što je kroz vrijeme od 25 godina izvršio. Na svima nama leži sada, da potpomognemo Židovski Narodni Fond u nastojanju, da se započeto djelo privede uspješnom svršetku. G. Lav. Stern u završnom svom govoru rekapitulira izvode predgovornika, te veli: Idimo u narod, te budimo i mi poput onog jednog šamasa, koji će zapaliti druge svijećice, braću svoju, koja čekaju

Hanuka svečanost Izr. gospojinskog društva u Zagrebu. Dne 1. XII. o. g. priredilo je Izr. gosp. društvo »Jelena Prister« svoju Hanuka svečanost, spojenu s darivanjem zimске opreme siromašnoj djeci, nemoćnim starijima i starijicama.

Dvorana bog. općine bila je dupkom puna pozvanih gostiju: reprezentanti bogoštovnih, kulturnih i humanih ustanova; dr. Hugo Kon, nadrabn dr. Gavro Schwarz, rabin dr. Margel, Šandor A. pl. Aleksander, te mnoga druga otmjena žid. publika.

Predsjednica gdja Rosa Deutsch otvara ovu svečanost lijepim govorom, te ističe osebnost položaja žid. naroda, njegova nastojanja kroz dvije hiljade godina galute, koja su se uvijek očitovala u brizi za nemoćne. Nastavljajući zahvaljuje svojim saradnicima, odbornicima društva na poštivnosti i predanosti u radu za ciljeve društva.

Nakon što su te lijepe riječi saslušane osobitom pažnjom i interesom, prima riječ nadrabn g. dr. Gavro Schwarz, te crta značenje dana svečanosti, ističući napose osobitim priznanjem rad revne predsjednice, gdje Rose Deutsch, i cijelog predsjedništva, izrazujući osobitu hvalu širokoj i plemenitoj djelatnosti društva.

Riječima zahvalnosti i harnosti naslovili su jedan dječak i djevojčica predsjednicu, ponudivši joj svaki cvijeća.

Kod razdiobe darova, opskrbilo se 160 osoba svom potrebnom obucom i odjećom za zimsko doba u vrijednosti od kojih Din 150.000.—.

Hanuka priredba Židovske pučke škole. U nedjelju, dne 5. decembra popodne priredila je osnovna pučka škola u Zagrebu svoju Hanuka svečanost.

Svečanost je započela palenjem svijećica po malome Dragi Sonnenvaldu. Nakon toga otpjevala je sakupljena školska mladež skladno Maoz cur. Mali je Miro Nemičić začudno dobro i lijepo, ako se pomisli, da tek polazi u II. razred, recitovao »Hanuka Svijećice« od Rosenfelda. Priču »Ribar i njegova žena« izveli su učenici IV. razreda veoma dobro, te su se svi istakli dobrom dikcijom i glumom.

Sve priredjivače, te učiteljski zbor na čelu s direktorom škole rabinom drom. M. Margelom ide osobita zasluga za ovu uspješnu hanuku priredbu.

Hanuka u Beogradu. — Makabejsko veče.

(Ođ našega redovitoga dopisnika.)

Ove godine je vrlo simpatično bila primljena inicijativa, da tradicionalno makabejsko veče prirede u zajednici nekoliko kulturnih omladinskih društava. U zajedničkoj saradnji Srpsko-Jevrejskog Pevačkog Društva, Jevrejskog gimnastičkog društva, Jevrejskog Muzičkog Kluba »Lira« i Prosvetnog Kluba »Maks Nordaus«, priredjeno je makabejsko veče, 4. ov. mes. u pozorišnoj sali »Manježa«. Bila je želja, da svaka od ovih institucija sudjeluje u programu. Celo veče je ostavilo lep utisak. Posle paljenja svećica uz asistenciju sveštenika i kora pevačkog društva, održao je govor g. dr. David Albala: o etičkoj i kulturnoj misliji jevrejskog naroda. Dr. Albala poznatom rečitošću istaklo je najpre sav značaj makabejske proslave. Zatim je prešao na izabranu temu i s mnogo uspeha izneo sve velike napore jevrejskoga naroda u oblasti opšte kulture i na poljima posebnog duhovnog rada i fizičkog vaspitanja. — Ostale tačke programa podelile su između sebe pomenute ustanove. Srpsko-Jevrejsko Pevačko Društvo, pod upravom g. Zvezdovske, otpevalo je veoma skladno i sa velikom sigurnošću tešku partiju iz oratorijuma »Juda Makabejac« od Hendla. Hor je i ovoga puta dokazao da raspolaže solidnom spremom i da u punoj meri opravdava ugled koji uživa u merodavnim krugovima. Muzički klub »Lira«, pod upravom prof. g. Holuba, je prijatno iznenadio svojim napretkom. Orkestar je sudjelovao s dve muzičke tačke koje su vrlo dobro izvedene pored sve težine kompozicija. Članovi Prosvetnog Kluba »Maks Nordaus« izveli su alegoričnu scenu »Rod se vraća« od Hajima Hasanovića. »Rod se vraća«, alegorično predstavlja prelaz iz galuta, teškog, sumornog, u vedru i srećnu obnovu. Braća Mika i Žak B. Nisim kao duh Prorokov i haluc bili su vrlo dobri. Naposljetku je Jevrejsko Gimnastičko Društvo učestvovalo svojim podmlatkom i muškim i ženskim članovima, sa nekoliko tačaka. I ako je ovo društvo još uvek u svome razvitku, istup članova bio je dosta dobar. Mnogobrojna publika ponela je sa večeri lepu impresiju.

*

Sutradan u nedjelju, prof. g. Urbach održao je djacima gimnazije u jevrejskoj školi lepo predavanje o značaju Hanuke.

*

Istoga dana po podne, Jevrejsko Žensko Društvo priredilo je u »Oneg Šabatu« tradicionalnu svečanost razdavanja haljina i obuće siromašnoj deci. Svečanost je veoma lepo ispala u prisustvu velikog broja članica društvenosti. Pored malog dječeg programa pročitan je izveštaj, o radu ferijalne kolonije. Veliki broj prisutnih dama sakupio je između sebe i lep prilog za društvenu ferijalnu koloniju.

Hanuka svečanost u Brodu na Savi.

(Ođ našega posebnog dopisnika.)

Dne 4. decembra, 1926., održana je velika Hanuka svečanost, kojom prilikom je održao svečano slovo g. dr. Oskar Spiegler iz Zagreba, koji je u tu svrhu od odbora ovdašnje MCO bio pozvan u Brod.

Pred punom dvoranom, održao je g. dr. Oskar Spiegler predavanje, ističući u glavnom važnost Keren Kajemeta i potsećajući prisutne na njihovu dužnost oko obnove Palestine. Nakon govora, koji je oduševio sve prisutne, nastavio se je program, koji su u glavnom izvodjela djeca. Nakon toga počeo je ples, koji je trajao do rano u zoru.

APOLO KINO — Ilica 31.

Danas bura smijeha

Lov za bogatim zetom

sa Hans Mierendorffom

Popravci galoša i cipela za snijeg prima se kod Gumiklinika, Dalmatinska 12.

Predsjednik komisije Keren Kajemeta g. dr. Oskar Spiegler, održao je 5. o. mj. u 2 sata poslije podne širu konferenciju brodskih gospodja i gospode, koja je u 4-satnom vijećanju prihvatila reorganizacioni program rada za Keren Kajemeta, u smislu predloga g. dr. Spieglera, i koji će pod sigurno biti od velikog moralnog i materijalnog probitka za daljnji uspješni rad.

Proslava Hanuke u Vel. Kikindi.

(Od našega posebnog dopisnika).

30. novembra priredila je naša bogoštovna općina uspješnu Hanuku svečanost u hramu. Nakon što je uz pratnju pojačanog zbora nadkantor g. Markus Wolkenfeld upalio prvu svijećicu, a gđja M. Wolkenfeld otpjevala solo prigodnu pjesmu, održao je sreski nadrabim, dr. Wilhelm Steiner zanosnu i vatrenu propovijed. Gospodin je nadrabim uporedio današnje halucine s Makabejcima i pozvao cijelu općinu, da se paleći svijećice sjeti obilnim darovima Keren Kajemeta, sada slavi svoj 25-godišnji jubilej. Pjevanjem »Hatikve« šena je svečanost.

DVIJE GIMNASTIČKE AKADEMIJE »MAKABIJA« U ZAGREBU.

Svečana gimnastička Hanuka akademija Makabija u Zagrebu. Zagrebački Makabi proslavio je i ove godine svoju tradicionalnu makabejsku slavu, priredivši prvi dan Hanuke, dne 26. kisleva, — 1. decembra, o. g. gimnastičku akademiju, koja je skladnošću izvedbe pojedinih točaka, a naročito sistematskim prikazom modernog gimnastičkog odgoja kod mnogobrojne publike postiglo najbolji uspjeh.

Paljene svijećice bavio je iz blagonaklonosti uz pratnju malog kora prvi kantor zagrebačke općine g. prof. Ferdinand Jura, a iza tog govornice je vodja g. Dragan Pfeifer »Pozdrav« izloživši u kratkim crtama svu veličinu i važnost herojskih podviga slavnih Makabejaca.

Po prvi puta nastupili su igrači odjele (najnovija kategorija Makabija), dječica od 3—6 godina, koja su svojim lalim a ipak skladnim igrama izazvala veliko i veselo raspoloženje cjelokupne publike.

Iza toga slijedilo je 10 tačaka različiti igara, vježba na pravama, prostih vježba, nagradnog hrvanja naraštajaca i ritmičkih tačaka naraštajaca i članica.

Zasluga je vodje prednjačkog zbora i društvenog učitelja g. prof. Jankovića da su sve kategorije, pa i one naših najmlađih, u ovo kratko vrijeme intenzivno rada u novoj dvorani dostigle stepen, koji može da služi na čast najboljim gimnastičkim društvima.

Sa zadovoljstvom bilježimo, da su toj lijepoj slavi našeg najpopularnijeg društva prisustvovali reprezentanti svih zagrebačkih židovskih korporacija, pa se nadamo da će i u buduću još više brige i pažnje posvetiti velikim potrebama te naše danasve korisne institucije.

Druga gimnastička akademija Makabija u Zagrebu priredjena je 3 teveta — 8. dec. o. g. Na programu su bile gotovo samo nove točke (8 od 11) najboljih savremenih autora, a izveli su ih uzorni odjeli članstva i naraštaja.

Ova priredba bila je organski nastavak prošle akademije mladih kategorija, te s njome zajedno pokazuje cijeli sistem modernog gimnastičkog odgoja.

Ženska djeca od 6 do 10 godina izvela su svom gracijoznošću »Ritmičko kolo s velima«, dok su naraštajke (u povećanom broju) »Vježbe s lukovima i Simultane vježbe na karikama«, pa su i ovog puta dokazale, da su najuvježbanija kategorija Makabija.

Muški naraštaj briljirao je naročito u svojoj drugoj točki: »Devetorica«, čija bi izvedba mogla služiti na čast i samom prednjačkom zboru. Osim toga izvodi se u zajednici sa članovima krasne alegorijske skupinske vježbe »Skupine šestorice«, za koje bi ali trebalo malo više pažnje posvetiti izboru i rasporedjaju vježbača prema fizičkoj jakosti odnosno spretnosti istih.

Članovi su izveli dotjerano i skladno vježbu »Petorica«, dok su prednjaci nastupili na karikama i opetovali svoju uzorlačku »Krug«, koji je ovaj puta najbolje izveden.

Vježbe na karikama bile su vrlo teške i od naročitog efekta, a dokazuju, da se ni sprave ne odnemaruju, već da samo dorašli i osobito izvježbani na njima javno istupaju.

Dr. O. B.

HANUKA I BORAVAK G. CVI ROTHMÜLLERA U NIŠU.

Niš, 7. decembra 1926.

Udružena društva: M. C. O. Žensko Društvo »Debora« O. D. »David«, priredila su na dan 5. ov. mjeseca, u 2 i pol sata popočne u sali kod »Ruskoj Cara« »Hanuka« proslavu.

Predsjednik MCO g. dr. Beraha otvara proslavu te žait, da se ne može da održi druga tačka proslave zbog zakašnjenja g. Rothmüllera. Nato g. Bata Gedalia govori o nacionalno-historijskom značaju Hanuke. Gđjice Gedalia i Mandil recitovale su pjesme Rothmüllera: »Molitva«, »Palestini« i »Noćni zveket«. Najzad je g. Isak Gedalia čitao pjesmu g. Eškenazija »Palavras«, koja je ostavila najbolji utisak. U njoj je najtačnije izraženo naše duhovno raspoloženje.

U nedjelju 5. ovog mjeseca, došao je u Niš sekretar KKL-a iz Zagreba g. dr. Cvi Rothmüller. G. dra. Cvi Rothmüllera su na željezničkoj stanici dočekala gg. dr. Beraha, predsjednik MCO i Eškenazi, predsjednik O. D. »David«.

G. dr. Cvi Rothmüller je u ponedjeljak po podne održao sastanak sa ženskim društvom »Debora«, na kome je istakao ulogu žena u cionističkom pokretu i njihove dužnosti. Zaključeno je, da o »modrim kasicama« vode žene računa.

U 6 sati je održao konferenciju sa predstavnicima društava, kojima je povjeren zadatak prodaje: maslina i diploma za jubilarnu 25 godišnjicu KKL-a. Do 10 s. bio je g. dr. Rothmüller u omladinskom društvu »David«, gdje je govorio o radu i dužnostima omladine.

SA SJEDNICE RADNOGA ODBORA SAVEZA CIJONISTA (6. XII. 1926.).

Zaključeno je, da se pojača šekelska akcija, koja se u glavnom imala da obavi za vrijeme šekelskoga tjedna u novembru. Sve mjesne organizacije i šekelska povjereništva, koja još nisu priposlala obračun i šekelske novce imadu, da to učine u najkraćem roku. — Uzet je na znanje izvještaj uprave mjesne organizacije Konfederacije Sefardskih Jevreja u Beogradu, sa željom, da i nadalje upliviše na svoje članove da se u doličnom broju, srazmjerno broju beogradskoga Jevrejstva, aktivišu u cionističkom pokretu. S osobitim zadovoljstvom pozdravljena je činjenica, da najistaknutiji članovi uprave pripadaju medju one sumišljenike u Beogradu, koji su svojim radom za cionističke ustanove, a napose za K. H., dokazali, koliko je ispravan i predan njihov cionistički stav. Napose odobrava R. O. duh idealizma, koji prevladava izvještajem, te želi, da i buduće uprave u tom pravcu nastave uspješnim radom.

Pošto se predsjednik općine nije nalazio u mjestu, gosp. Rothmüller je došao u dodir s članovima njenoga odbora, koji su obećali pomoć općine.

Treba napomenuti da je g. dr. Rothmüller, za kratko vrijeme svoja boravka u Nišu, ostavio prijatan utisak kod svih onih, s kojima je došao u dodir.

G. dr. Rothmüller, očito zadovoljan svojim radom u Nišu danas je jutarnjim vlakom otputovao za Skoplje i Juž. Srbiju. Omladinac.

Koprivnica. Prošli je petak (27. novembra) održala koprivnička MCO svoju prvu odborsku sjednicu iza odlaska g. prof. Pazi Goldmanna, koji je boravio u našoj sredini u svrhu provedenja Keren-hajesodske akcije. Na sjednici, osim što se raspravljalo o tehničkim pitanjima, bilo je govora o šekelskoj akciji. Raspravljalo se o Hanuka priredbi ovdašnje omladine i o hebraizaciji pa je iznesena želja, da se uspostavi kontakt s omladinom, a jednako je stvoren zaključak, da se omladini u svakom pogledu, gdje je samo moguće, ide na ruku.

Na ovoj su se sjednici oprostili od MO sadašnji predsjednik g. inž. Stern i potpredsjednik g. dr. Pollak, koji ostavljaju naš grad. Obojici je gospode, koja su za godinu dana svog djelovanja u MO mnogo doprinijela intenziviranju njenog života, izrečena zapisnička hvala. Kako su time ostala vakantna dva mjesta, a organizacija istovremeno bez predsjednika i potpredsjednika to je bilo govora o sazivu glavne skupštine, a zaključeno je da se sve agende MCO provizorno povjere gg. Mr. Milhoferu i inž. Kollmannu.

Imade nade, da ovogodišnji rad ne će podbaciti u nikojem pogledu — ni u finansijskom pa ni u organizatornom.

Vilma Kremer rođ. Beran.

U noći od 1. na 2. decembra umrla je nakon kratkotrajne teške bolesti naša mila sumišljenica gđja Vilma Kremer rođ. Beran.

Pokojnica bila je uvijek predana cionistica, te se osobito kod ustrojenja MCO u Našicama sa svojom sestrom gđjicom Jelkom Beran istakla. Dužno je bila komesarica Keren Kajemeta, kao što se i radom u omladini, osobito medju najmlađima vidno istakla.

Njezin gubitak osobito se, uz porodicu pokojničinu, teško kosnuo njezinih sumišljenika. Našćkim cionistima nanijela je smrt ove mile i radine sumišljenice bolni osjećaj praznine. Cionistički pokret gubi u njoj tihi i predanu saradnicu, kakve se može malo da nabroji. Stoga će joj medju nama ostati uvijek harna uspomena.

Koliko je bila pokojnica obiljubljena i štovana dokazom je i njezin pogreb, koji je dne 3. o. mj. u Našicama, usprkos velikoga nevremena uz ogromno sudjelovanje svih slojeva građanstva obavljen.

Nad lijesom oprostio se od mile pokojnice u ime svih, osječki nadrabim dr. Ungar, dirljivim riječima.

Za pokojnicom tužuje naš vrijedni sumišljenik gosp. David Kremer s malim nejakim djetecom, te roditelji i sestre, kojima i ovim putem izrazujemo najiskrenije saučešće. Zihrona letova!

Dragutin Morvaj.

Dne 8. o. mj. preminuo je u zagrebačkoj bolnici Milosrdnih Sestara u 46 godini života Dragutin Morvaj dugogodišnji strojar tiskare »Merkur«. U svojstvu strojara ove tiskare pokojnik je kroz nekoliko godina upravljao tehničkom stranom štampanja »Židova«. Preminuli Morvaj bio je odličan radnik, uvažen po svojoj sposobnosti u tiskarskim krugovima.

Pokojnik je sahranjen uz brojno učešće drugova i družica na Mirogoju u petak dne 10. o. mj. Laka mu zemlja!

UPOZORENJE! Naš sumišljenik gosp. Drag. Rotschild, komisionalni bankovni posao, ima supkolekturu klasne lutrije, pa upozorujemo na njegov oglas.

METROPOL KINO

Film snažne radnje o gusarima i brodolomcima na pustom otoku

Otok bezakonja

U glavnoj ulozi: Joe Bonomo.

LUX

LEVER BROS. LTD.
Port Sunlight,
ENGLAND.

Ne oduzimlje vuni toplinu.

Ispere bez povrede sve fine tkanine.

Dobiva se u svakoj trgovini i drogeriji.

Zastupstvo i depot: **Norbert Weiss i drug**
Zagreb, Sajmitše br: 51
Telefon br. 7-33. Brzjavil: Norbertis

Literarni sastanci židovske omladine u Zagrebu. U nedjelju 19. o. mj. bit će konstituirajuća glavna skupština »Literarnih Sastanaka« ž. o., na koju se pozivlju svi srednjoškoolci od 4.—8. razreda. Glavna skupština će se održavati u Talmud-Tori (Palmotičeva 16.) ovim redom: 1. Otvorenje i pozdrav, 2. Referati, 3. Izbor novog odbora, 4. Program, 5. Eventualije.

Za ljetni odbor Lit. sast.:
Schwarz Pavao.

Knjižnica »Lit. Sast.« opet se uređuje, te se umoljavaju svi oni, koji imaju posuđene knjige da te što prije vrate, kako bi se mogla što prije urediti. Dužnost je svakoga, da ne omeće rad knjižnice nedopuštenim zadržavanjem knjiga.

Gdica MALVINA PICK—gosp. JULIO WACHSLER
zaručeni.

Mjeseca prosinca.

PAKRAC

NOVA GRADIŠKA

Upozoravaju se cij. čitaoci na oglas: Gorivi Materijal.

Vjesnik S. Ž. O. U.

Uređuje Vodstvo S. Ž. O. U.

Svim saveznim udruženjima. Rok za prijavu članova i uplata članarine ističe ovih dana. Pozivamo vas da nam s mjesta pošaljete popis članova i odgovarajuću članarinu. Pošaljite nam odmah izvještaj o radu od početka pa do danas.

Obavijest! Stavljaju se svim Sav. udruženjima i članovima na znanje, da će se Izvanredno Sav. Vijeće održati, prema zaključku Radnoga Odbora, u Vinkovcima dne 26. i 27. XII. o. g. Prijave za SV treba najkasnije do 20. XII. 1926. da stignu u Vinkovce na adresu Otto Löbl, kod tt. Štomović, Vinkovci. Sva Sav. Udruženja dobit će ovih dana cirkular o potanjim uputama za SV.

Iz ŽNAD »Judeja«. Nedavno je održana 29. redovita glavna skupština. Izabran je slijedeći odbor: Preds.: Branko Gostl, abs. med., potpreds. Joel Rosenberger, cand. iur., tajnik I. Steg Sigmund, cand. phil., tajnik II. Goldner Milan, stud. med., blagajnik Schossberger Franjo med., knjižničar Stern Desider, med. Odbornici: Hans Fürst med., Zlatan Albahari med., Wertheim Šija med.

Novoizabrani predsjednik nije izrekao konkretni program društva, već se ograničio na obećanje, da će sa svojim odborom svim silama nastojati, da društvo u što većoj mjeri intenzivira. U tom se smjeru odmah započelo i radom. Naredni su sastanci već doveli do izvjesnog rezultata. Tako je već na jednom od prvih sastanaka — koji se uostalom održavaju svakog četvrtka — očitovano nastojanje, da »Judeja« ima da bude žarište cionrada u našoj akademskoj omladini.

Naši najmlađji akademici sve se više okupljaju oko »Judeje«. Nalazimo ih na sastancima, na kojima se drže politički i kulturni referati, pa diskusijama, koje im omogućuju da svoje

GJURO DETEL, ZAGREB

SLIKAR NAPISA I GRBOVA

Prije Marovska 7.

Sada Marovska 18.

Uslučaju

potrebe ogledala, brušenog stakla, umjetničkog ustaklivanja i mjedi kao i u mesingastim šipkama i olovu nemojte zaboraviti na adresu:

Makso Roth, Zagreb, Rokova ul. 7.

Cijene umjerene.

Solidna izrada.

mišljenje izraze, te iznesu svoju kritiku. Na jednom od ovih sastanaka referirao je h. Moše Schweiger o situaciji, izazvanoj zadnjim događajima u »Savezu ŽOU« a uputivši u sadanje stanje dao je kratak historijat posljednjih događaja. Posljednji sastanak bio je posvećen predavanju kolege A. Sonnenfelda, koji je donio veoma interesantnu i široku temu, o »psihologiji vodja i vodećih ljudi«. Ocrtao je odnošaj pojedinca prema društvu označivši poimom vodje svaki genijalni individuum, koji je čovečanstvu ma na kom polju kulturnih tekovina što pozitivna dao, promičući ga na tom putu za korak napred. Ovakav pojedinac raspolaže svakako prirodnim sposobnostima, dok onaj, koji izvjesne sposobnosti tek u životu pod utjecajem društva stiče, ne može da si prisvoji ime vodje. Primenjujući ovu teoriju na naš omladinski pokret veli, da mi u Jugoslaviji nemamo vodja, već samo vodećih ljudi.

S. Sigm.

Beograd. U Beogradu osnovan je Propagandni Odbor za Srbiju i Južnu Srbiju, koji se sastoji od ovih članova: Živko Salom, dr. Rafailo Ubenović i Klara Štajner. RO je potvrdio odbor gornje PO i obećao mu i moralnu i materijalnu pomoć. PO počeo je već s radom.

Zagreb — Judeja. — Rad Judeje, koji je već nekoliko sedmica skoro posve mirovao, opet oživljuje. Drže se jedamput nedjeljno sastanci, koji bivaju dobro posjećivani. Održana u do danas tri predavanja. M. Schweiger: Politički referat. S. Sonnenfeld: Psihologija vodje i A. Weisz: Agrarno pitanje i Palestina. Judeja je odlučila uzeti najživljeg učesća u svim cionističkim akcijama.

Križevci. Rad u Križevcima napreduje lijepim tempom. Do sada najviše bilo u Križevcima uopće udruženja, a omladina koja je posve neinteresirana za cionistički i omladinski rad. Danas broji udruženje »Bne Izrael« u Križevcima 15 redovitih članova. Radi se u tri grupe. Jedna za mlade (do 15 godina), gdje se pokraj kulturnoga rada (čitaju se židovska djela, pjevaju hebrejske pjesme itd.) i rade ručni radovi. Grupu vodi

Branko Grossmann. Druga grupa proučava kolonizaciju Palestine, dok se treća bavi historijom. Grupe se sastaju jedamput nedjeljno.

Novi Vrbas. Propagandni Odbor osnovao je u Novom Vrbasu omladinsko udruženje. Udruženje je zaključilo da pristupi u Savez. Započelo je već s intenzivnim cionističkim radom i stoji u živom kontaktu s PO u Novom Sadu. Članovi PO održavaju od vremena do vremena predavanja u Novom Vrbasu. Do sada održao je M. Weltmann: O cionizmu i zaštitu cion. omladine, O. Zimmermann: O oml. cion. pokretu i V. Krauss: O Palestini i cion. institucijama. Potanje vijesti o radu donijet ćemo u slijedećem broju.

Ulažite

Vaš pristanak kod ovdašnje **Štedionice i zalagionice d. d. u Preradovićevoj ul. 4.**, jer vam tamo Vaš novac najsigurnije uložen i najbolje ukačen. Mnogostruko p kriče u založnim predmetima, — svaka špekulacija isključena —

Sanatorij Srebrnjak Zagreb

Otvoren je nov sanatorij za unutarnje bolesti na Srebrnjaku broj 62. — Od tramvajske postaje Medjašna ulica 10 minuta hoda. Leži na brežuljku u idealnom položaju. Okružen vinogradima i gajevima. Prekrasan izgled na Savsku dolinu i Zagrebačke gore. Za sve unutarnje bolesti osim infekcionih i duševnih. Liječenje **dijetetsko, fizikalno i medikamentozno** prema najmodernijim terapijskim metodama. — Šef-liječnik dr. **FRANJO KAVČIĆ** — Cijene umjerene. — Telefon 23-28.

Vjesnik K. K. L.

ISKAZ broj 4

za vrijeme od 15.—30. novembra 1926.

SKRABICE.

- Novi Sad:** Cionistički klub 601.—, Ivrija 103.—, Maks Sosovitz 167.—, Wilim Weinfeld 25.—, Bez specifikacije 580.—, 1476.—
- Subotica:** Lajoš Bröder 53.50
- Sombor:** 833.40
- Varaždin:** Blühweis Ljudevit 25.50, Blass Bernhardt 32.50, Gledi Julius 28.—, Freiburger 29.—, Heinrich Armin 16.—, Iri, Olga, Franjo 10.—, Herzer Herman 12.—, Kohn Katarina 75, Lapter Sigmund 45.25, Leitner Adolf 10.—, Schönwald Ferdinand 10.—, Mitzki Arnold 15.—, Pollak Ivka 10.—, Poljak Jakob 20.—, Pollak Irma 19.—, Rosenfeld Josip 56.—, Sonnenfeld Edmund 31.—, Strauss Mato 15.—, Strauss Vilko 10.—, Schönwald Marko 20.—, iz 4 skrabica 23.— 452.—
- Čakovac:** 11.—
- Hercegovac:** Ljudevit Kaufer 96.—
- Velika Kikinda:** 580.—
- Požega:** »Hagibor« 14.75, Vilim Blum 14.60, Jakob Gerić 24.—, Herman Kohn 10.—, Lola Adler 41.—, Trgoprovnik 30.75, Spitzer Samuel stan 20.—, Kohn Viktor 13.75, iz skrabice 9.50 177.85
- Bjelovar:** Anhalzer Hinko 10.—, Beck Lavoslav 38.75, Ber Selina 10.75, Dorf Isidor 10.—, Fürst Hugo 10.50, Fister Olga, Sredice 12.—, Grünhut Dragutin 12.—, Gottlieb dr. 14.50, Herrstein David 10.—, Hirsch Lavoslav 10.—, Is Bernhardt 16.—, Kraut Emil 17.75, Kraus Leo ing. 10.—, Drag, Ländler 12.—, Levisch Leo 12.—, Lipšić Filip 11.75, Moch Vilim 10.—, Milhofer Bela dr. 10.—, MCO 61.50, Polak Otto 15.—, Perl Isak 10.—, Pollak Milan 10.—, Pollak Ernst 10.—, Rosenzweig Ruben 20.50, Šaj Rudolf prof. 10.—, Stern 10.—, Schulhof Julko 23.—, ing. Aurel Spiller 10.—, Šter Judita 10.—, Singer Ferdo 26.—, Semnic prof. 10.—, Štepa Ferdo vet. 20.—, Mijo Wolkenfeld 12.50, Weiss Siegf. 10.—, Wolf Nadica i Branko 10.—, Weber Elvira, Pito 40.—, Weiller Dane 14.—, Margulies Lazar dr. 10.—, iz skrabica 51.25 633.75
- Beograd:** Jelena Albalá 703.50, Josef Alkalaj 287.—, »Jedinstvo« 214.—, Santo Simonović 51.—, Berta Trajer

- 50.—, Klub »Jedinstvo« 167.—, Arsen Davičo 190.— 1662.50
- Bajmok:** Josef Bauer 10.—, Gavro Danzinger 10.—, Leo Fleischer 10.—, Geza Glaser 10.—, Josip König 10.—, Šandor Licht 10.—, Franjo Robiček 30.—, Mavro Schwarz 10.—, Ignatz Weiss 17.— 117.—
- Zagreb:** Baruh Feld 26.—, Kraus Mira 16.75, Samuel Rosenberg 22.25, Beck Jakob 23.25, Wiesler S. 15.75, A. Müller 100.—, Eisenstädter 66.— 270.—
- 6363.—

DAROVNA KNJIGA.

- Bjelovar:** Prigodom Bar micva Ervina Schlesingera daruju: 50.— Eugen Schlesinger, 10.— Paula Kraus, 5.— Fredi Fuchs, Teodor Hoffmann, Aladar Somogyi, Rudolf Steiner, Elvira Weber. Prigodom vjenčanja Dragutina Grünhuta sa Margitom Kohn: po 50.— Margita i Dragutin Grünhut, po 20.— prof. R. Šaj i supruga, Berta Grünhut 50.—, Jacques Pollak 20.—, Hinko Anhalzer 20.—, Prigodom Brit mila u kući Ignjata Taussiga: po 50.— Ada i Ignjat Taussig, Julijo Würzburger i Sofija Meiländer, po 20.— H. Anhalzer, Gustav Würzburger. Prigodom srebrnog pira supruga Mirko Breyer sakupio Arnold Hoffmann 110.— 495.—
- Beograd:** Na avel pok. Meri Rafaela Danona sakupljeno 1500.—
- Stari Bečej:** Prigodom proslave Balfourove deklaracije daruju: po 100.— Nandor Steiner, Aleksander Bleier, Dr. A. Nagy, Adolf Vertes, Isidor Hubert, po 50.— gdje Josip Schönaug, gdje Andor Balint, Braća Balint, »Drina« tvornica kefa, Desider Bačkai, Eugen Levay, Makso Deutsch, 40.— Ludvig Klein, 30.— Eugen Klein, po 20.— Mavro Altarac, Bernat Horvath, Böske Herzog, Ludvig Scheinberger, Bernat Brandeis, po 10.— Josip Schiller, Desider Berger, Dr. Oskar Kraus, N. N., Peter Pillscher 1070.—
- 3065.—

DAROVNI TORE.

- Križevci:** Vilko Schwarz 150.—, Arnold Hoffmann 50.—, Ljudevit Berkes 100.—, Miroslav Hirschl 50.—, Robert Pscherhof 100.—, Josip Goldberger 50.—, Salamon Pollak 125.—, Vladko Hirschl 50.— 675.—

- Bjelovar:** Ferdo Singer 100.—, Natan Steiner 50.—, Koloman Steiner 50.—, Josip Schwarz 50.—, Sam Stern 50.—, Stranai 25.—, prof. Josip Semnic 20.—, nadkantor Dorf 20.—, Ervin Schlesinger 20.—, Josip Weber 20.—, Viktor Švrljuga 15.—, prof. R. Šaj 10.—, Alfred Fuchs 10.—, A. Somogyi 10.—, Sam. Lipšić 10.—, dr. L. Margulies 10.—, M. Šajmović 10.—, Vilim Scheiber 10.— 490.—
- Stari Bečej:** Eugen Rosenberg 50.—
- 1215.—

OPĆI DAROVI

- Zagreb:** Klara Baltinester, Wien na ime Gerhard B. 50.—, Adolf Stern 10.—, Simon Krom prigodom obljetnice smrti polk. majke 25.— 85.—
- Subotica:** bez specifikacije 175.—
- Novisad:** Vesela kartaška partija 300.—
- Pakrac:** Muki Klein 50.—
- Beograd:** za prodane kalendare 15.—, Delegati Beograda na putu u Zagreb 105.— 120.—
- Bajmok:** za prodane kalendare 90.—
- 820.—

JUBILARNA AKCIJA.

- Požega:** Hevra Kadiša prilog 1000.—
- Čakovac:** Židovsko gospojinsko društvo prilog 200.—
- 1200.—

DAROVNI ZEMLJE.

- Split:** II. obrok votiranog iznosa Izr. bog. općina 500.—
- Senta:** Izr. bog. općina godišnji prilog za 1926. 2500.—
- Beograd:** Diplome umjesto cvijeća: gdje Silviji Melamed-Pijade od gdje I. L. Talvi 100.—, gdje Silviji Melamed-Pijade od Nisima Benarajo 100.—, gdje R. Desalomon-Dr. Alfandari od B. Rafailovića 30.—, gdje S. Medina od gdje N. Bearon 100.—, gdje D. Kalderon—S. Pardo od H. Bararon 50.— 380.—
- Bajmok:** Prigodom vjenčanja Iboljka Robiček sa Stevanom Glück 203.—
- 3583.—

PREGLED.

- Iz Bosne i Hercegovine 5135.60
- Iz Dalmacije, Hrvatske, Međumurja i Slavonije 3662.50
- Srbije 7447.90
- Vojvodine 16246.—

Veliki izbor kristala Zagrebačke staklane vlasnik Ljudevit Hirschl Zagreb, Duga ul. 5.

Ujek Flosberger
M. Rothmüller i H. Grossman
ZAGREB, ILICA 38

Na električno brisanje prima

Nove jeftino prodaje Prustona trgovina noćasne robe Ujek Flosberger Zagreb, Ilica 38

Pokucstvo na otplate

I uz gotovo kupujte i naručujte samo kod producenta gdje dobijete najbolje i najsolidnije izradjeno, sve vrsti spavaćih, jedaćih gospodskih soba kao i pojedinih komada, te brijačkog i dućanskog namještaja.

IVAN PLAFTARIĆ TRG N 8.
(Kuća s kupolom iza bišeg cirkusa Kludsky)

UVIJEK SVJEŽA

כשר

HOMESNATA ROBA

DOBIVA SE U

FET „GOURMAND“

NA GAJEVE I NIKOLIĆEVE ULICE

UNION

ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

Antikvarne i nove

KNJIGE

jeftino prodaje

Nova knjižara

Srećko Hofman

Ilica 92 — Telefon 9-58.

POPLUNI

rouge, klot, satin i mode. — Posebna izradba popluna od pahuljica. Zagrebačka industrija popluna

M. JUNGWIRTH I DRUG, Zagreb, Vlaška 92

PARKETE

ELEKTRIČNA PILANA

Tvornica parketa i industrija drvene robe d. d. Karlovac.

Tel. poslovnice 35 — Tel. tvornice 144

Brzojavni naslov: „PARKETE“ Karlovac.

Modni salon haljina za dame CHIC PARISIEN K. D. Jelčićev trg 6 Mezanin

preporuča se za izradbu svih vrsti **haljina, kostima, mantlova, bluza i t. d.**

sve po zadnjim pariškim modelima uz najkulatniju izradbu i cijenu. Preuzima na popravak različita **krzna**, kao i izradbu **kožatih mantli i jakni.**

Slušalice

2 x 4000 Ohma

lagane — ugodne — lijepe

Vodeća marka!

Radiotehnika.

ZAGREB, Trenkova 6

Telefon 4-79

כשר PESTAURACIJA
M. KOHN
ZAGREB, JELAČIČEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela).
Primaju se abonenti u i izvan kuće.

ATELIER ZA SLIKANJE SVIH VRSTI
NAPISA, CIMERA I GRBOVA
GUSTAV KREN
Prije MAROVSKA UL. 7.
sada FRANKOPANSKA 5

Restauracija
„Nova Amerika“
Trenkova ulica br. 3.
Dolje sa cijena. Od danas unaprijed sni-
žene cijene za sve poštovane goste abonoma
po karti Din. 700.— svaki dan tijesto. Obični
abonoma samo Din. 550.— svaki dan peče-
nje i salata ili varivo; dva puta nedjeljno ti-
jesto. Ako želite dobiti s lidnu koštu izvolite
se osvjedočiti. Preporuča se poznati
Jačov Prkić, vlasnik

B. WOLFFA NASLJED.
BRAĆA FUSSMANN
DRAGULJARI I URARI
ZAGREB, ILICA 31

Najveće skladište u darovima za
nevjeste, svatove i ine prigode.

V. Pandić
gradjevna i umjetna bravarija
Račićeva 12. ZAGREB Telefon 5-26.
Sigurnosnih brava uvijek na
skladištu.

Najnovijih Pull-overa, Vesta, ru-
kavica čarapa, košulja, kravata itd.
kod
Ferdo Schwarz i dr.
Jurišićeva ul. 12 — Ilica 45.

Konjskih gunjeva
Vuneni i pamučni pokrivača, garnitura,
tkanina za pokućstva i zavjese, tvrtke
ASCHER I HOHENBERG
Wien L, Salzgries broj 3.
Zastupstvo i skladište
J. ASCHER
Zagreb, Palmotićeva ul. broj 19A.
Telefon 11-70.

ALEKSANDAR KUREŠEVIĆ,
Zagreb
Duga ulca br. 12. — Telefon 3-55

Prilikom preseljenja u moj
novi lokal uveo sam mnoge
nove artikle koje do sada
nijesam na skladištu držao.
Veliki izbor muških, ženskih
i dječjih čarapa, platna, schi-
fona, čipaka, mot va, veziva,
pamuka za škole, tusora i u
raznim bojama leinena za
zastore i krevete. Berlinske
vune i švicarske svile, ruč-
nih radova, jastuka, mljeva,
postolnjaka pošteih i veze-
nih sa priborom, i ostali
D. M. C. ribor za krojače
i krojačice. Nabavio sam
specijalne radne sile za
predcrtanje (Vordrucke-
rei), vezenje, ažuriranje, en-
dlanje tamburiranje i t. d.

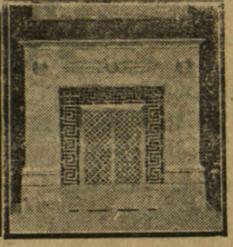
Restauracija „JANJE“
Nikolićeva 7.

Prvorazredna kuhinja. Prima abo-
n nte po jelovniku mjesečno Din
750.— Od 1. XII dalje igra Rusko
Umjetničko Kazalište u I. katu,
bivš. m Maksim Baru. Pr. poruča
se rest urater. **Orga Bastetić.**

Oglašujte u „Zidov“

L. Pierottia naslij. *(vlasnik Milan Ascher)*
Zagreb, Kukovićeua ul. 23-25. **Specijalna izradba**
Nadgrobnih spomenika; Mramornih Kamina.

Atelier steznika —
zavod za pilsiranje
i ažuriranje
Ema Buxbau
Bregovita ul.
Preporuča: steznike
mjeri iz najboljeg fa-
cuskog materijala. Vel-
izbor gotovih stezila
trbušnih p-jasa i pra-
šica. Čišćenje i mod-
niziranje uz umjerne
izvodi endlanje i te-
dlanje u rublje, zást-
najne.

GASTROL

je novo sigurno i blago sredstvo
protiv začepjenosti i za čišćenje.
U formi je čokolade, zbog čega
ga i djeca rado uzimlju

Uputa za uzimanje nala-
zi se na svakom omotu.

„GASTROL“ se dobiva u svim
liječarnama, ako se izričito zahtjeva.

GORIVI MATERIJAL

la, bukove cjepanice vagonke pošiljke
la, bukove cjepanice na hvatove
Bukova rezana i cjepana drva
Grabrova rezana i cjepana drva
Prvorazredni kameni ugljen
Za prvorazrednu pošlugu jamči:

S. Hirschla sin

Podolje br. 9. Telefon br. 2-82,
utemeljeno godine 1893.

Restauracija „ROLO“

Prvorazredna restauracija pod no-
vom u rav m, prima abonente
na najbolju koštu.

Izvrstna domaća i strana vina!
Dnevno koncertat.
Pr poruča u se
RUBENY I KRAŠEVAC, vlasnici.

STAKLANA
Braća Gross
ZAGREB

Ilica 33. — Telefon 12-27

Veletrgovina stakla, porcu-
lana i kuhinjskog pribora.
Najjeftinije vrelo za nabavu
svih vrsti stakla, po culana,
svjetiljaka, ogledala, okvira
staklenih ploča i raznog
kuhinjskog pribora.

NA MALO I VELIKO
Najveći izbor letvica za
okvire. Vlastita radiona
okvira za slike i ogledala.

MIRKO
ŽUGEC
ZAGREB

Duga ul. 13

Specijalna trgovina
antikn gp kućtva
zbirk oruž a, te raz-
drugih starinskih pre-
meta, ujedn i sp. cija
na radiona z rest-
riranje antikviteta

Štofa, svile, platna,
stolnjake, ručnike, žep-
ne rubce, čarape, ruka-
vice, čipke, vrpce, gum-
be i svu ostalu robu
kupujete najjeftinije u
trgovini

IROŠ
Ilica broj 26.

Štampilije, društvene znakove, vignet, gravure
tektice, emailirane ploče, signature izradjuje brzo i
jeftino Zavod za rezbariju i štampilije
BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53

Protiv
reumatizma, išiasa
bolesti
želučanih i crijevnih
bolesti
kožnih i ženskih

upotrebljava se najuspješnije lijekovita sumporna voda

VENECIN

P o-pikti besplatno. — U svakoj ličarni.

Glavno skladište za SHS
Cosmochemia k d. Zagreb,
Račkoga ulica 7a.

KOMERCIJALNA BANKA D.D.
ZAGREB
PETRINJSKA ULICA BROJ 5

Afilijacija Banke Česko-
slovačkih Legija, Praha

Prodaje srečke
Državne klasne lutrije

RADIO!

Ako ga nemale na-
bavile si kod
Kastner i Öhlera,
jer su tako jeftini

Najnoviji dar za blagdane !!! Najveće skladište aparata sa jednom dvije, tri
i više cijevi, detektor aparata u raznim izvedbama, kao i sveukupnog pribora

Bogati izbor! Najniže cijene!

Najjeftinije vrelo
za preprodavaoce

KASTNER I ÖHLER ZAGREB
ILICA

TOČIONA „GRADSKOG PODRUMA“

Vlasnik Rihard Loupal Poslovođa
Novak. — Prvorazredni gableci, gu-
laš perkel, ručica, fil ki sa parme-
sanom. Piva a la Pils izvrsna vina.
Sv. ki petak morske ribe i bakalar.
Primaju se abonenti na domaću knhinju.
Abonoma 600 a la kart 750 dinara.

Muzički instrumenti i pribor

B. BRODMAN
Zagreb, Duga ulica broj 17.

Violine, gitare, mandoline, mandole, laute; duvalački instru-
menti. Jazz. žice i pribor. Vlastita radiona za popravke

Kupujte i vršite
porudžbine kod
naših oglašivača